

AKTUALIZÁCIA K 1. JANUÁRU 2019

Účtovné predpisy pre podvojnú účtovníctvo podnikateľov

(zákon o účtovníctve, postupy účtovania v podvojnom účtovníctve,
opatrenia k účtovným závierkam)

Komentár

Zákon o účtovníctve

(s. 15 161 komentára)

Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve bol zmenený zákonom č. 213/2018 Z. z.

Zákon č. 213/2018 Z. z. nadobudol účinnosť 1. októbra 2018 okrem čl. I, piateho bodu v čl. IV, čl. V a čl. VI, ktoré nadobudli účinnosť 1. januára 2019.

Znenie novelizovaných ustanovení zákona a komentárov k nemu (sú uvedené len odseky, ktorých sa novela dotkla, resp. nové odseky):

PIATA ČASŤ SPÔSOBY OCEŇOVANIA

§ 24

[Oceňovanie majetku na záväzkov ku dňu ocenenia]

(1) Účtovná jednotka je povinná oceňovať majetok a záväzky ku dňu ocenenia, a to:

- a) ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu spôsobmi podľa § 25,
- b) ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, spôsobom podľa § 27,
- c) k inému dňu v priebehu účtovného obdobia spôsobom podľa § 27, ak sa to vyžaduje podľa osobitného predpisu.³³⁾

(2) Ak tento zákon neustanovuje inak, majetok a záväzky vyjadrené v cudzej mene prepočítava účtovná jednotka na eurá referenčným výmenným kurzom určeným a vyhláseným Európskou centrálnou bankou alebo Národnou bankou Slovenska^{33a)} (ďalej len „referenčný kurz“)

- a) v deň predchádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu alebo v iný deň, ak to ustanovuje osobitný predpis,³⁴⁾
- b) v deň, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.
- c) v deň, ktorým je rozhodný deň, ku ktorému sa preberá majetok a záväzky od zahraničnej zanikajúcej právnickej osoby.

(3) Na ocenenie prírastku cudzej meny nakúpenej za menu euro, okrem ocenenia podľa odseku 4, sa použije kurz, za ktorý bola táto cudzia mena nakúpená, alebo referenčný kurz v deň uzavretia obchodu. Na ocenenie prírastku cudzej meny v mene euro nakúpenej za inú cudziu menu, okrem ocenenia podľa odseku 4, sa použije hodnota inej cudzej meny v eurách alebo sa na ocenenie prírastku cudzej meny v eurách použije referenčný kurz v deň uzavretia obchodu.

(4) Na ocenenie cudzej meny obstarávanej v rámci menového derivátu sa ku dňu ocenenia použije kurz banky alebo pobočky zahraničnej banky, ktorá je zmluvnou stranou tohto menového derivátu, alebo ku dňu ocenenia sa použije referenčný kurz ku dňu ocenenia. Ak zmluvnou stranou menového derivátu nie je banka alebo pobočka zahraničnej banky, použije sa na ocenenie cudzej meny referenčný kurz ku dňu ocenenia.

5) Účtovná jednotka prepočíta ku dňu ocenenia (§ 24 ods. 1) referenčným kurzom

- a) cenné papiere znejúce na cudziu menu,
- b) nástroje peňažného trhu ocenené cudzou menou,¹¹⁾
- c) finančné rozdielové zmluvy ocenené cudzou menou,¹¹⁾
- d) podkladové nástroje derivátov ocenených cudzou menou okrem podkladových nástrojov menových derivátov,
- e) pohľadávky a záväzky spojené s majetkom podľa písmen a) až d), ktoré sú ocenené rovnakou cudzou menou ako tento majetok.

(6) Na úbytok rovnakej cudzej meny v hotovosti alebo z devízového účtu sa môže použiť na prepočet cudzej meny na eurá

cena zistená váženým aritmetickým priemerom alebo spôsobom, keď prvá cena na ocenenie prírastku cudzej meny v eurách sa použije ako prvá cena na ocenenie úbytku cudzej meny v eurách. Ak je tento úbytok cudzej meny spojený s úhradou záväzku, použije sa hodnota z prepočtu podľa prvej vety na prepočet úhrady záväzku z cudzej meny na eurá. Na ocenenie pohľadávky a záväzkov v cudzej mene spojených s účtovaním poskytnutého alebo prijatého preddavku v cudzej mene sa použije kurz v čase prijatia alebo poskytnutia preddavku.

(7) Účtovná jednotka použije zvolenú účtovnú metódu používania kurzov na všetky účtovné prípady v rámci daného obchodu a na všetky obchody podľa odsekov 1 až 6 a na ich ocenenie v priebehu účtovného obdobia a v účtovnej závierke.

(8) Ustanovenie tohto zákona o oceňovaní majetku a záväzkov sa použije primerane aj na oceňovanie iných aktív a iných pasív.

(9) Odsek 2 sa nepoužije pri prijatých preddavkoch a pri poskytnutých preddavkoch ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

(10) Virtuálnu menu prepočítava účtovná jednotka na eurá ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu podľa § 25 ods. 1 písm. h). Na virtuálnu menu sa § 4 ods. 7 vzťahuje primerane.

¹¹⁾ Zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch).

²⁴⁾ Napríklad § 40 zákona č. 483/2001 Z. z., § 34 ods. 3 zákona č. 34/2002 Z. z.

³³⁾ Napríklad zákon č. 483/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 566/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 594/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

^{33a)} Čl. 219 ods. 1 až 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v platnom znení (Ú.v. EÚ C 83, 30.3.2010).

Čl. 12 ods. 12.1 Protokolu o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky (Ú.v. EÚ C 83, 30.3.2010).

§ 28 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov.

³⁴⁾ Napríklad zákon č. 483/2001 Z. z., zákon č. 566/2001 Z. z.

Doplnenie/úprava komentára:

Majetok a záväzky sa oceňujú ku dňu ocenenia. Deň ocenenia je deň uskutočnenia účtovného prípadu. Ale deň ocenenia je aj deň, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. A dňom ocenenia môže byť aj iný deň, ak to vyžaduje osobitný predpis, napríklad zákon o bankách, zákon o cenných papieroch a podobne.

Prakticky to znamená, že už neplatí, že ak účtovná jednotka pri obstaraní ocení majetok (alebo záväzok pri jeho vzniku), tak ho bude v účtovníctve evidovať v tomto ocenení dovtedy, kým bude evidovaný v účtovníctve. Minimálne k dátumu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka musí účtovná jednotka posúdiť správnosť jeho ocenenia. Ak by ocenenie bolo nesprávne, spôsobilo to, že účtovná závierka nebude podávať pravdivý a verný obraz. V týchto prípadoch bude musieť účtovná jednotka zákonom ustanoveným spôsobom ocenenie upraviť.

Zákon o účtovníctve osobitne rieši prípady, ak je ocenenie majetku a záväzkov vyjadrené v inej mene ako je mena euro. V týchto prípadoch je účtovná jednotka povinná o tomto majetku a záväzkoch účtovať nie iba v mene euro, ale aj v cudzej mene, v ktorej je ocenenie vyjadrené.

Na prepočet ocenenia majetku a záväzkov vyjadreného v cudzej mene na menu euro sa používa referenčný výmenný kurz, okrem prípadov, keď zákon o účtovníctve stanovuje (alebo povoľuje) použiť na prepočet iný spôsob.

Referenčný výmenný kurz je kurz stanovený Európskou centrálnou bankou (prípadne Národnou bankou Slovenska, ak Európska centrálna banka kurz v danej mene nestanovuje).

V prípade dňa uskutočnenia účtovného prípadu je to kurz stanovený v deň predchádzajúci uskutočnenia účtovného prípadu (ak zákon o bankách alebo zákon o cenných papieroch nestanovujú iný deň).

Na účely zostavenia účtovnej závierky je to kurz stanovený v deň, ku ktorému sa účtovná závierka zostavuje.

Na účely ocenenia majetku a záväzkov od zanikajúcej zahraničnej právnickej osoby je to kurz stanovený v rozhodný deň.

Osobitným spôsobom je riešené ocenenie prírastku a úbytku cudzej meny.

Na ocenenie prírastku cudzej meny zakúpenej za menu euro sa môže použiť kurz, za ktorý bola táto mena zakúpená alebo referenčný kurz (kurz Európskej centrálnej banky alebo Národnej banky Slovenska vyhlásený v deň predchádzajúci prírastku cudzej meny). Výnimku tvoria prípady, ak sa cudzia mena obstarávala v rámci nenového derivátu. Vtedy sa môže použiť referenčný kurz alebo kurz banky, ktorá je zmluvnou stranou menového derivátu.

Nakoľko zákon o účtovníctve povoľuje alternatívu v tom, aký kurz sa použije na prepočet, musí si účtovná jednotka zvoliť, ktorý spôsob bude používať. Zvolený spôsob musí použiť na všetky prepočty.

Na ocenenie prírastku cudzej meny v mene euro nakúpenej za inú cudziu menu, sa použije hodnota inej cudzej meny v eurách alebo sa na ocenenie prírastku cudzej meny v eurách použije referenčný kurz v deň uzavretia obchodu. Výnimku tvoria prípady, ak sa cudzia mena obstarávala v rámci nenového derivátu. Vtedy sa môže použiť referenčný kurz alebo kurz banky, ktorá je zmluvnou stranou menového derivátu.

Na prepočet úbytku cudzej meny v hotovosti alebo z devízového účtu sa použije referenčný kurz.

Okrem toho je možné na prepočet úbytku rovnakej cudzej meny v hotovosti alebo z devízového účtu na eurá aj:

- cena zistená váženým aritmetickým priemerom alebo,
- spôsob, keď prvá cena na ocenenie prírastku cudzej meny v eurách sa použije ako prvá cena na ocenenie úbytku cudzej meny v eurách.

Ak je tento úbytok cudzej meny spojený s úhradou záväzku, na prepočet úhrady záväzku z cudzej meny na eurá sa použije tiež vážený aritmetický priemer alebo FIFO metóda.

Na ocenenie pohľadávky a záväzkov v cudzej mene spojených s účtovaním poskytnutého alebo prijatého preddavku v cudzej mene sa použije kurz v čase prijatia alebo poskytnutia preddavku.

Ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sa majetok a záväzky vyjadrené v cudzej mene prepočítajú na eurá referenčným kurzom určeným v deň (nie v deň predchádzajúci), ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Prijaté a poskytnuté preddavky v cudzej mene sa ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, neprepočítavajú.

S účinnosťou od 1. októbra 2018 bol zákon o účtovníctve doplnený o ustanovenia v súvislosti s účtovaním a vykazovaním účtovných prípadov súvisiacich s virtuálnymi menami. Účtovné prípady súvisiace s virtuálnou menou sa účtujú v eurách, ale súčasne sa musia účtovať aj v príslušnej virtuálnej mene (obdobne ako pri účtovných prípadoch v cudzej mene), t. j. § 4 ods. 7 sa použije primerane.

Spôsob prepočtu virtuálnych mien je upravený § 25 ods. 1 písm. h). Virtuálna mena sa oceňuje reálnou hodnotou zistenou ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu.

Reálnou hodnotou sa oceňuje virtuálna mena:

1. odplatne nadobudnutá virtuálna mena,
2. virtuálna mena nadobudnutá ťažbou ku dňu výmeny za iný majetok alebo službu,
3. služba a majetok nadobudnuté výmenou za virtuálnu menu okrem peňažných prostriedkov a cien ocenených menovitými hodnotami,
4. virtuálna mena nadobudnutá výmenou za inú virtuálnu menu.

§ 25

[Spôsoby ocenenia]

(1) Z jednotlivých zložiek majetku a záväzkov, ak tento zákon neustanovuje inak, sa oceňuje

a) obstarávacou cenou:

1. hmotný majetok s výnimkou hmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou,
2. zásoby s výnimkou zásob vytvorených vlastnou činnosťou,
3. podiely na základnom imaní obchodných spoločností, deriváty a cenné papiere okrem cenných papierov, podielov na základnom imaní obchodných spoločností, ktoré nemajú podobu cenného papiera a derivátov podľa písmena e) tretieho bodu,
4. pohľadávky pri odplatnom nadobudnutí alebo pohľadávky nadobudnuté vkladom³⁵⁾ do základného imania,
5. nehmotný majetok s výnimkou nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou,
6. záväzky pri ich prevzatí,

b) vlastnými nákladmi

1. hmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou,
2. zásoby vytvorené vlastnou činnosťou,
3. nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou,
4. príchovky a prírastky zvierat,

c) menovitou hodnotou

1. peňažné prostriedky a ceny,
2. pohľadávky pri ich vzniku,
3. záväzky pri ich vzniku,

d) reálnou hodnotou podľa § 27 ods. 2

1. majetok bezodplatne nadobudnutý okrem peňažných prostriedkov, cien a pohľadávok ocenených menovitými hodnotami,
2. majetok preradený z osobného vlastníctva do podnikania okrem peňažných prostriedkov, cien a pohľadávok ocenených menovitými hodnotami,
3. nehmotný majetok a hmotný majetok novozistený pri inventarizácii a v účtovníctve doteraz nezachytený,
4. majetok obstaraný verejným obstarávateľom bezodplatne od koncesionára za plnenie vo forme koncesie na stavebné práce podľa osobitného predpisu,^{35aa)}

e) reálnou hodnotou podľa § 27 ods. 2

1. majetok a záväzky nadobudnuté kúpou podniku alebo jeho časti,
2. majetok a záväzky nadobudnuté vkladom podniku alebo jeho časti a majetok a záväzky nadobudnuté zámenou s výnimkou účtovnej jednotky účtujúcej v sústave jednoduchého účtovníctva,
3. cenné papiere, deriváty a podiely na základnom imaní, a to:
 - 3a. cenné papiere určené na obchodovanie,
 - 3b. cenné papiere v majetku fondu, ^{35a)} ak osobitný predpis neustanovuje inak, ^{35ab)}
 - 3c. cenné papiere určené na predaj u obchodníka s cennými papiermi, v platobnej inštitúcii, v inštitúcii elektronických peňazí, ktorí nepostupujú podľa § 17a ods. 3, a v pobočke zahraničnej finančnej inštitúcii ^{29db)} okrem pobočky zahraničnej správcovskej spoločnosti,

3d. deriváty v majetku fondu, ^{35a)}

3e. deriváty u obchodníka s cennými papiermi, v platobnej inštitúcii a v inštitúcii elektronických peňazí, ktorí nepostupujú podľa § 17a ods. 3, a v pobočke zahraničnej finančnej inštitúcii ^{29db)} okrem pobočky zahraničnej správcovskej spoločnosti,

3f. podiely na základnom imaní obchodných spoločností, ktoré nemajú podobu cenných papierov a sú v majetku fondu, ^{35a)}

4. komodity, s ktorými sa obchoduje na verejnom trhu, ktoré účtovná jednotka sama nevyrobila a nadobudla ich na účel ich ďalšieho predaja na verejnom trhu (ďalej len "komodity"),
5. drahé kovy v majetku fondu, ⁹⁾

f) reálnou hodnotou určenou podľa § 27 ods. 2 majetok a záväzky prevzaté nástupníckou účtovnou jednotkou od obchodnej spoločnosti alebo družstva zanikajúcich bez likvidácie,

g) reálnou hodnotou určenou podľa § 27 ods. 1 písm. j) nehmotný majetok účtovaný u koncesionára pri koncesii na stavebné práce podľa osobitného predpisu; ^{35aa)} takýto nehmotný majetok účtuje koncesionár, ak v prevažnej miere preberá riziko dopytu a verejný obstarávateľ nadobúda vlastnícke právo na začiatku realizácie diela alebo jeho uvedením do **užívania**,

h) reálnou hodnotou podľa § 27 ods. 13

1. **odplatne nadobudnutá virtuálna mena,**
2. **virtuálna mena nadobudnutá ťažbou ku dňu výmeny za iný majetok alebo službu,**
3. **služba a majetok nadobudnuté výmenou za virtuálnu menu okrem peňažných prostriedkov a cenín ocenených menovitými hodnotami,**
4. **virtuálna mena nadobudnutá výmenou za inú virtuálnu menu. ~~užívania.~~**

(2) Nástupnícka účtovná jednotka ocení reálnou hodnotou podľa tohto zákona preberaný majetok a záväzky od zahraničnej zanikajúcej obchodnej spoločnosti alebo družstva, ak ho zanikajúca obchodná spoločnosť alebo družstvo nemá takto ocenený.

(3) Pohľadávky fondu ^{35a)} obstarané ako investičné nástroje okrem vkladov v bankách a záväzky fondu ^{35a)} obstarané na financovanie fondu sa oceňujú súčasnou hodnotou.

(4) Súčasná hodnota budúcich peňažných príjmov sa vypočítava ako súčet súčínov budúcich peňažných príjmov a príslušných diskontných faktorov. Súčasná hodnota budúcich peňažných výdavkov sa vypočítava ako súčet súčínov budúcich peňažných výdavkov a príslušných diskontných faktorov.

(5) Ak je to v súlade s požiadavkou verného a pravdivého zobrazenia podľa § 7 ods. 1, pri majetku, ktorým je **virtuálna mena**, rovnaký druh zásob vedený na sklade a rovnaký druh cenných papierov vedený v portfóliu účtovnej jednotky, možno za spôsob ocenenia podľa odseku 1 považovať aj ocenenie úbytku cenou zistenou váženým aritmetickým priemerom alebo spôsobom, keď prvá cena na ocenenie prírastku príslušného druhu majetku sa použije ako prvá cena na ocenenie úbytku tohto majetku. Rovnaký druh cenného papiera možno uvedeným spôsobom oceniť len v prípade, ak sú od rovnakého emitenta a znejú na rovnakú menu.

(6) Na účely tohto zákona sa rozumie

a) obstarávacou cenou cena, za ktorú sa majetok obstaral vrátane nákladov súvisiacich s obstaraním a všetky zníženia tejto obstarávacej ceny,

b) vlastnými nákladmi

1. pri zásobách vytvorených vlastnou činnosťou priame náklady vynaložené na výrobu alebo inú činnosť, prípadne aj časť nepriamych nákladov, ktorá sa vzťahuje na výrobu alebo na inú činnosť,
2. pri hmotnom majetku okrem zásob a nehmotnom majetku okrem pohľadávok vytvorených vlastnou činnosťou priame náklady vynaložené na výrobu alebo inú činnosť a nepriame náklady, ktoré sa vzťahujú na výrobu alebo inú činnosť,

c) menovitou hodnotou cena, ktorá je uvedená na peňažných prostriedkoch a ceninách, alebo suma, na ktorú pohľadávka alebo záväzok znie.

(7) Mikro účtovná jednotka, účtovná jednotka, ktorá nie je založená alebo zriadená na účel podnikania, a účtovná jednotka, ktorá účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva, neoceňuje majetok a záväzky podľa odseku 1 písm. e) tretieho bodu.

(8) Účtovná jednotka ku dňu ocenenia podľa § 24 ods. 1 písm. a) až c) okrem cenných papierov uvedených v odseku 1 písm. e) treťom bode môže oceniť cenné papiere a podiely určené na predaj reálnou hodnotou podľa § 27 ods. 2.

(9) Ocenenie majetku a záväzkov obstarávacou cenou, vlastnými nákladmi alebo reálnou hodnotou európskou spoločnosťou, európskym družstvom a európskym zoskupením hospodárskych záujmov pred premiestnením sídla na územie Slovenskej republiky sa považuje za ocenenie obstarávacou cenou, vlastnými nákladmi alebo reálnou hodnotou aj po premiestnení sídla na územie Slovenskej republiky.

⁹⁾ Napríklad § 56 zákona č. 43/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov, § 40 zákona č. 203/2011 Z. z. v znení neskorších predpisov.

^{29db)} § 5 písm. ab) zákona č. 483/2001 Z. z. v znení zákona č. 213/2014 Z. z.

³⁵⁾ § 59 Obchodného zákonníka v znení zákona č. 500/2001 Z. z.

^{35a)} Zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších predpisov.

^{35aa)} § 4 ods. 1 zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

^{35ab)} § 88b zákona č. 43/2004 Z. z. v znení zákona č. 334/2011 Z. z.

Doplnenie/úprava komentára:

Zákon o účtovníctve v § 25 stanovuje a definuje, ako sa oceňujú jednotlivé druhy majetku a záväzkov.

Zložky majetku a záväzkov sa oceňujú:

a) Obstarávacou cenou: V zásade sa obstarávacia cena používa na ocenenie majetku obstaraného odplatne. Výnimku tvoria cenné papiere určené na obchodovanie, cenné papiere v majetku fondu a cenné papiere určené na predaj u obchodníka s cennými papiermi. Obstarávacia cena je cena, za ktorú sa majetok obstaral, a náklady súvisiace s obstaraním.

b) Vlastnými nákladmi: Vlastnými nákladmi sa oceňuje majetok vytvorený vlastnou činnosťou. Vlastné náklady zahŕňujú priame náklady vynaložené na výrobu alebo inú činnosť, prípadne aj časť nepriamych nákladov.

c) Menovitou hodnotou: Menovitou hodnotou sa oceňujú peňažné prostriedky a ceniny, pohľadávky a záväzky pri ich vzniku. Je to cena uvedená na peňažných prostriedkoch a ceninách, alebo suma, na ktorú pohľadávka alebo záväzok znie.

~~d) Reprodukčnou obstarávacou cenou (len do 31. decembra 2015).~~

~~ed) Reálnou hodnotou, ktorou sa rozumie tržová cena.~~

~~Do 31. decembra 2015 platí, že sa reprodukčnou obstarávacou cenou najčastejšie oceňuje majetok, ktorý účtovná jednotka nadobudla bezodplatne. Tiež sa ňou oceňuje nehmotný majetok vytvorený vlastnou činnosťou, ak sú vlastné náklady vyššie ako reprodukčná obstarávacia cena (uplatnenie zásady opatrnosti). Reprodukčnou obstarávacou cenou sa oceňujú aj príchovky zvierat v prípade, ak nie je možné spoľahlivo zistiť vlastné náklady vynaložené na príchovky. Je to cena, za ktorú by sa majetok obstaral v čase, keď sa o ňom účtuje. Používanie reprodukčnej obstarávacej ceny v slovenskom účtovníctve vychádza z tradície. V účtovníctve podľa medzinárodných štandardov sa na podobné účely skôr používa ocenenie cenou, za ktorú by sa majetok predal v nezávislom vzťahu.~~

~~S účinnosťou od 1. januára 2016 sa ruší oceňovanie reprodukčnou obstarávacou cenou. Toto ocenenie bolo nahradené ocenením reálnou hodnotou podľa § 27 ods. 2 zákona o účtovníctve. Takto sa oceňuje:~~

~~Reálnou hodnotou sa oceňuje:~~

- ~~– majetok bezodplatne nadobudnutý okrem peňažných prostriedkov, cenín a pohľadávok ocenených menovitými hodnotami,~~
- ~~– majetok preradený z osobného vlastníctva do podnikania okrem peňažných prostriedkov, cenín a pohľadávok ocenených menovitými hodnotami,~~
- ~~– nehmotný majetok a hmotný majetok novozistený pri inventarizácii a v účtovníctve doteraz nezachytený,~~
- ~~– majetok obstaraný verejným obstarávateľom bezodplatne od koncesionára za plnenie vo forme koncesie na stavebné práce podľa osobitného predpisu.~~

~~Týmto spôsobom sa oceňuje majetok a záväzky nadobudnuté kúpou podniku alebo jeho časti, majetok a záväzky nadobudnuté vkladom podniku alebo jeho časti a majetok a záväzky nadobudnuté zámenou s výnimkou účtovnej jednotky účtujúcej v sústave jednoduchého účtovníctva cenné papiere určené na obchodovanie, cenné papiere v majetku fondu, ak osobitný predpis neustanovuje inak a cenné papiere určené na predaj u obchodníka s cennými papiermi, ktorý nepostupuje podľa § 17a ods. 3, komodity, s ktorými sa obchoduje na verejnom trhu, ktoré účtovná jednotka sama nevyrobila a nadobudla ich na účel ich ďalšieho predaja na verejnom trhu, drahé kovy v majetku fondu.~~

~~Ak nie je tržová cena k dispozícii alebo nevyjadruje správne reálnu hodnotu, je to ocenenie kvalifikovaným odhadom alebo posudkom znalca. V prípade, že nie je možné použiť reálnu hodnotu ani kvalifikovaný odhad (resp. posudok znalca) je to ocenenie podľa § 95 zákona č. 594/2003 Z. z. o kolektívnom investovaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ak ide o ocenenie zhotoveného diela poskytnuté koncesionárom verejnemu obstarávateľovi (PPP projekt) je to hodnota zhotoveného diela.~~

~~Reálna hodnota sa od 1. októbra 2018 používa aj na ocenenie virtuálnej meny. Reálnou hodnotou sa oceňuje:~~

- ~~1. odplatne nadobudnutá virtuálna mena,~~
- ~~2. virtuálna mena nadobudnutá ťažbou ku dňu výmeny za iný majetok alebo službu,~~

3. služba a majetok nadobudnuté výmenou za virtuálnu menu okrem peňažných prostriedkov a cenín ocenených menovitými hodnotami,
4. virtuálna mena nadobudnutá výmenou za inú virtuálnu menu.

Na účely tohto zákona sa reálnou hodnotou jednotlivé zložky majetku alebo záväzkov alebo súboru rovnorodých zložiek majetku alebo súboru rovnorodých zložiek záväzkov rozumie:

- a) tržová cena,
- b) hodnota zistená oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo z kotácií na aktívnom trhu, ak nie je cena podľa písmena a) známa,
- c) hodnota zistená oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo z kotácií na inom ako aktívnom trhu, ak nie sú na aktívnom trhu informácie, ktoré by bolo možné použiť v oceňovacom modeli podľa písmena b), alebo
- d) posudok znalca, ak pre oceňovanú položku majetku nie je možné zistiť jeho reálnu hodnotu podľa písmen a) až c), alebo pre oceňovanú položku majetku nie je dostupný oceňovací model odhadujúci s postačujúcou spoľahlivosťou cenu majetku, za ktorú by sa v danom čase predal, alebo jeho použitie by vyžadovalo od účtovnej jednotky vynaloženie neprimeraného úsilia alebo nákladov v pomere s prínosom jeho použitia pre kvalitu zobrazenia finančnej pozície účtovnej jednotky v účtovnej závierke.

Základným spôsobom stanovenia reálnej ceny je tržová cena. Ak trhovú cenu nepoznáme, mala by účtovná jednotka použiť pre stanovenie reálnej ceny oceňovacie modely a ak ani týmto spôsobom nie je možné spoľahlivo určiť, alebo by to vyžadovalo neprimerané úsilie alebo náklady, môže sa použiť pre stanovenie reálnej hodnoty posudok znalca.

Tržová cena je:

- a) záverečná cena vyhlásená na burze v deň ocenenia podľa § 24 ods. 1 za predpokladu, ak trh s príslušným majetkom, ktorý burza organizuje, je aktívnym trhom, alebo
- b) najpočetnejšia cena ponuky, alebo ak táto nie je reprezentatívna, medián cien ponúk na inom aktívnom trhu v deň ocenenia podľa § 24 ods. 1, ak nie je možné použiť ocenenie podľa písmena a); ak náklady na dopravu kúpeného majetku z miesta jeho uloženia na účely obchodovania na aktívnom trhu na miesto jeho použitia u kupujúceho nie sú zanedbateľné, prirátajú sa k trhovej cene.

~~Ak nie je tržová cena k dispozícii alebo nevyjadruje správne reálnu hodnotu, je to ocenenie kvalifikovaným odhadom alebo posudkom znalca. V prípade, že nie je možné použiť reálnu hodnotu ani kvalifikovaný odhad (resp. posudok znalca) je to ocenenie podľa § 95 zákona č. 594/2003 Z. z. o kolektívnom investovaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ak ide o ocenenie zhotoveného diela poskytnuté koncesionárom verejnému obstarávateľovi (PPP projekt) je to hodnota zhotoveného diela.~~

~~f) Reálnou hodnotou, ktorou sa rozumie tržová cena alebo kvalifikovaný odhad účtovnej jednotky alebo posudok znalca.~~

~~Na rozdiel od písmena e), keď sa kvalifikovaný odhad môže použiť iba v prípade, ak tržová cena nie je k dispozícii alebo nevyjadruje správne reálnu hodnotu, v tomto prípade sa účtovná jednotka môže rozhodnúť, ktorý spôsob stanovenia reálnej hodnoty použije. Týmto spôsobom sa reálna hodnota stanovuje pre ocenenie majetku a záväzkov prevzatých nástupníckou účtovnou jednotkou od obchodnej spoločnosti alebo družstva zanikajúcich bez likvidácie (zlúčenie, splynutie, rozdelenie).~~

Reálnou hodnotou pre ocenenie virtuálnej meny sa rozumie suma, za ktorú bola:

1. odplatne nadobudnutá virtuálna mena,
2. virtuálna mena nadobudnutá ťažbou ku dňu výmeny za iný majetok alebo službu,
3. služba a majetok nadobudnuté výmenou za virtuálnu menu okrem peňažných prostriedkov a cenín ocenených menovitými hodnotami,
4. virtuálna mena nadobudnutá výmenou za inú virtuálnu menu.

Ak účtovná jednotka virtuálnu menu nakúpi, ocení ju cenou za ktorú ju nakúpila.

Ak účtovná jednotka získa virtuálnu menu ťažbou, ocení ju reálnou hodnotou stanovenou podľa verejného trhu, ktorý si určí účtovná jednotka. Zároveň si musí účtovná jednotka stanoviť spôsob, ako bude reálnu hodnotu stanovovať. Tento spôsob musí účtovná jednotka používať počas celého účtovného obdobia.

Ak účtovná jednotka zaplatí virtuálnu menu za virtuálnu menu, ocení ich cenou akou mala ocenenú virtuálnu menu. Úbytok virtuálnej meny je možné oceniť váženým aritmetickým priemerom, alebo použiť FIFO metódu.

Ak účtovná jednotka vymení virtuálnu menu za inú virtuálnu menu, ocení ju cenou akou mala ocenenú virtuálnu menu. Úbytok virtuálnej meny je možné oceniť váženým aritmetickým priemerom, alebo použiť FIFO metódu.

Ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka sa zostatok virtuálnej meny prepočíta na eurá reálnou hodnotou. Ide o obdobný postup ako pri iných druhoch krátkodobého finančného majetku. Rozdiel z precenenia virtuálnej meny ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka sa účtuje s dopadom na výsledok hospodárenia v prospech účtu 564 – Náklady na precenenie cenných papierov alebo 664 – Výnosy z precenenia cenných papierov.

Pohľadávky a záväzky fondu (podľa zákonov č. 594/2003 Z. z. o kolektívnom investovaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) sa oceňujú súčasnou hodnotou. To znamená, že sa musia diskontovať.

Na ocenenie úbytku rovnakého druhu zásob je možné namiesto ocenenia, ktorým boli zásoby prijaté na sklad, použiť ocenenie

váženým aritmetickým priemerom, alebo spôsobom, keď prvá cena na ocenenie prírastku príslušného druhu majetku sa použije ako prvá cena na ocenenie úbytku tohto majetku (FIFO). Môže sa to použiť iba za podmienky, že tento spôsob ocenenia neohrozí pravdivý a verný obraz v účtovnej závierke. Obdobne sa môže postupovať pri rovnakom druhu cenných papierov vedených v portfóliu účtovnej jednotky.

Novelou zákona č. 352/2013 Z. z. sa spresnil postup pri oceňovaní reálnou hodnotou. Tiež sa upravilo, že mikro účtovné jednotky neoceňujú cenné papiere, deriváty a podiely na základnom imaní reálnou hodnotou. S účinnosťou od 1. 1. 2018 bol do zákona o účtovníctve doplnený spôsob oceňovania majetku a záväzkov v prípade premiestnenia sídla európskej spoločnosti, európskeho družstva a európskeho zoskupenia hospodárskych záujmov na územie Slovenskej republiky, t. j., ak sa tieto stanú účtovnými jednotkami podľa zákona o účtovníctve. Európska spoločnosť a európske družstvo nemusia prehodnocovať svoje ocenenie majetku a záväzkov. Ocenenie majetku a záväzkov, a to vrátane odpisov a opravných položiek pred premiestnením sídla v Slovenskej republike, sa považuje za prvotné ocenenie majetku a záväzkov obstarávacou cenou, vlastnými nákladmi alebo reálnou hodnotou podľa zákona o účtovníctve.

§ 27

[Oceňovanie reálnou hodnotou ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka]

(1) Ku dňu ocenenia podľa § 24 ods. 1 písm. b) alebo písm. c) sa jednotlivé zložky majetku alebo záväzkov alebo súbor rovnorodých zložiek majetku alebo súbor rovnorodých zložiek záväzkov oceňujú takto:

- a) cenné papiere a podiely na základnom imaní reálnou hodnotou okrem cenných papierov držaných do splatnosti, cenných papierov emitovaných účtovnou jednotkou a podielov na základnom imaní v obchodných spoločnostiach, pre ktoré je účtovná jednotka materskou účtovnou jednotkou alebo v ktorých má účtovná jednotka podielovú účasť, okrem majetkovej účasti v realitnej spoločnosti podľa osobitného predpisu^{37a)} a podielov na základnom imaní obchodných spoločností, ktoré nemajú podobu cenného papiera a sú nadobudnuté do majetku špeciálneho podielového fondu alternatívnych investícií podľa osobitného predpisu,^{37b)}
- b) deriváty reálnou hodnotou,
- c) v obchodných spoločnostiach alebo v družstvách zanikajúcich bez likvidácie³⁸⁾ reálnou hodnotou,
- d) reálnou hodnotou, ak sú zabezpečené derivátmi na zabezpečenie ich reálnej hodnoty,
- e) nehnuteľnosti v špeciálnom podielovom fonde nehnuteľností a nehnuteľnosti, v ktorých sú umiestnené prostriedky technických rezerv účtovných jednotiek, ktoré sú poisťovňami podľa osobitného predpisu,¹⁹⁾ reálnou hodnotou,
- f) komodity trhovou cenou,
- g) drahé kovy v majetku fondu⁹⁾ trhovou cenou,
- h) podielový list v majetku fondu^{35a)} jeho podielom na hodnote čistého majetku v príslušnom fonde,
- i) záväzky, ktoré sú súčasťou portfólia finančných nástrojov na obchodovanie reálnou hodnotou,
- j) hodnotou zhotoveného diela koncesionárom pre verejného obstarávateľa, za ktorú koncesionár nadobúda nehmotný majetok uvedený v § 25 ods. 1 písm. g).

(2) Na účely tohto zákona sa reálnou hodnotou jednotlivých zložky majetku alebo záväzkov alebo súboru rovnorodých zložiek majetku alebo súboru rovnorodých zložiek záväzkov rozumie

- a) trhovú cenu,
- b) hodnotu zistenú oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo z kotácií na aktívnom trhu, ak nie je cena podľa písmena a) známa,
- c) hodnotu zistenú oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo z kotácií na inom ako aktívnom trhu, ak nie sú na aktívnom trhu informácie, ktoré by bolo možné použiť v oceňovacom modeli podľa písmena b), alebo
- d) posudok znalca, ak pre oceňovanú položku majetku nie je možné zistiť jeho reálnu hodnotu podľa písmen a) až c), alebo pre oceňovanú položku majetku nie je dostupný oceňovací model odhadujúci s postačujúcou spoľahlivosťou cenu majetku, za ktorú by sa v danom čase predal, alebo jeho použitie by vyžadovalo od účtovnej jednotky vynaloženie neprimeraného úsilia alebo nákladov v pomere s prínosom jeho použitia pre kvalitu zobrazenia finančnej pozície účtovnej jednotky v účtovnej závierke.

(3) Trhovú cenu je

- a) záverečná cena vyhlásená na burze v deň ocenenia podľa § 24 ods. 1 za predpokladu, ak trh s príslušným majetkom, ktorý burza organizuje, je aktívnym trhom, alebo
- b) najpočetnejšia cena ponuky, alebo ak táto nie je reprezentatívna, medián cien ponúk na inom aktívnom trhu v deň ocenenia podľa § 24 ods. 1, ak nie je možné použiť ocenenie podľa písmena a); ak náklady na dopravu kúpeného majetku z miesta jeho uloženia na účely obchodovania na aktívnom trhu na miesto jeho použitia u kupujúceho nie sú zanedbateľné, prirátajú sa k trhovej cene.

(4) Ak jednotlivý trh nezverejňuje záverečné ceny alebo iné ceny na ňom realizované, použijú sa kotácie cien na ňom alebo iné

formy cenových ponúk, ak nemajú formu kotácií, ak tento trh spĺňa podmienky aktívneho trhu podľa odseku 5 písm. a) a b).

(5) Aktívny trh je trh, na ktorom

- a) sa obchoduje s majetkom podľa druhu majetku s podobnými vlastnosťami za obdobných podmienok,
- b) sú obvykle osoby ochotné kúpiť alebo predáť,
- c) informácia o cenách je dostupná verejnosti.

(6) Ak sa s majetkom neobchoduje na tuzemskej burze, ale obchoduje sa s ním na zahraničných regulovaných verejných trhoch, rozumie sa trhovou cenou podľa odseku 3 písm. a) záverečná cena vyhlásená na rozhodujúcom regulovanom trhu. Ak sa na rozhodujúcom regulovanom trhu s majetkom, ktorý je predmetom ocenenia, v deň ocenenia neobchodovalo, rozumie sa trhovou cenou podľa odseku 3 písm. a) najvyššia cena zo záverečných cien vyhlásená na zahraničných regulovaných verejných trhoch, na ktorých je účtovnej jednotke dostupná účasť na obchodovaní.

(7) Oceňovacie modely vychádzajú z

- a) trhového prístupu, ktorý používa informácie vytvárané operáciami na trhu, ako napríklad
 1. cenu podobného majetku dosiahnutú na aktívnom trhu, pričom sa jeho cena upraví o vplyv charakteristík majetku, v ktorých a v akom rozsahu sa líši od charakteristík oceňovaného majetku,
 2. cenu majetku, s vývojom cien ktorého vývoj ceny oceňovaného majetku vykazuje štatistickú závislosť,
 3. pri dlhovom majetku úrokovú sadzbu, výnosovú krivku, rizikovú maržu alebo ďalšie zložky ocenenia podobného druhu dlhového nástroja, s podobnou splatnosťou a podobným dlžníkom,
- c) výdavkového prístupu, ktorý vychádza z peňažnej sumy, ktorú by bolo potrebné vydať na obstaranie majetku, ktorý by mal pre účtovnú jednotku porovnateľný prínos ako oceňovaný majetok, pričom tento prístup sa používa najmä na ocenenie nefinančného majetku; zohľadňujú sa pri tom informácie z operácií alebo cenové ponuky z trhu z hľadiska jeho druhu a miesta, na ktorom by sa majetok pravdepodobne obstaral, vrátane maloobchodného trhu,
- d) príjmového prístupu, napríklad model súčasnej hodnoty, ktorý je založený na súčasnej hodnote budúcich peňažných príjmov z majetku a budúcich peňažných výdavkov na majetok, pričom diskontná sadzba sa určí ako vnútorná miera návratnosti požadovaná investormi pre daný druh majetku ku dňu jeho ocenenia, ktorý nesie danú mieru rizika.

(8) Akcie a podiely v dcérskej účtovnej jednotke alebo v účtovnej jednotke s podielovou účasťou sa môžu oceňovať metódou vlastného imania. Pri použití metódy vlastného imania sa hodnota akcií a podielov porovnáva s hodnotou zodpovedajúcou miere účasti na vlastnom imaní v dcérskej účtovnej jednotke a v účtovnej jednotke s podielovou účasťou a hodnota akcií a podielov sa upraví na hodnotu zodpovedajúcu miere účasti na vlastnom imaní v dcérskej účtovnej jednotke a v účtovnej jednotke s podielovou účasťou. Ak účtovná jednotka použije túto metódu ocenenia, je povinná ju použiť na ocenenie všetkých takých akcií a podielov a za predpokladu, že môže určiť ocenenie metódou vlastného imania. Účtovná jednotka, v ktorej má iná účtovná jednotka podielovú účasť, poskytuje informácie o aktuálnej štruktúre svojho vlastného imania v takom čase, aby účtovná jednotka mohla oceniť akcie a podiely metódou vlastného imania.

(9) Pri dlhových cenných papieroch a iných úročených pohľadávkach sa ich ocenenie odo dňa vyrovnania ich nákupu do dňa ich splatnosti alebo ich prevodu na inú osobu zvyšuje o prirastený dohodnutý úrok a znižuje o splátku istiny a splátku úroku. Pri dlhových cenných papieroch emitovaných účtovnou jednotkou a iných úročených záväzkoch sa ich ocenenie odo dňa ich prvotného zaúčtovania do dňa splatnosti alebo ich postúpenia na inú osobu zvyšuje o prirastený dohodnutý úrok a znižuje o splátku istiny a splátku úroku.

(10) Účtovná jednotka, ktorá ku dňu ocenenia podľa § 24 ods. 1 písm. a) neoceňuje cenné papiere a podiely podľa § 25 ods. 8 reálnou hodnotou, neoceňuje tieto cenné papiere a podiely reálnou hodnotou ani ku dňu ocenenia podľa § 24 ods. 1 písm. b) a c).

(11) Mikro účtovná jednotka, účtovná jednotka, ktorá nie je založená alebo zriadená na účel podnikania a účtovná jednotka, ktorá účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva, ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, neoceňuje majetok a záväzky reálnou hodnotou okrem majetku a záväzkov podľa odseku 1 písm. c) a neoceňuje majetok metódou vlastného imania podľa odseku 8.

(12) Ocenenie reálnou hodnotou sa ku dňu ocenenia nevykoná, ak nie je možné spoľahlivo určiť reálnu hodnotu.

(13) Reálna hodnota virtuálnej meny je trhová cena v deň ocenenia podľa § 24 ods. 1 písm. a) zistená spôsobom určeným účtovnou jednotkou zo zvoleného verejného trhu s virtuálnou menou. V priebehu účtovného obdobia účtovná jednotka používa rovnaký spôsob určenia reálnej hodnoty pre danú virtuálnu menu.

⁹⁾ Napríklad § 56 zákona č. 43/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov, § 40 zákona č. 203/2011 Z.z. v znení neskorších predpisov.

¹¹⁾ Zákon č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch).

¹²⁾ Zákon č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁹⁾ Zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

^{35a)} Zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších predpisov.

^{37a)} § 73a až 73j zákona č. 594/2003 Z. z. v znení zákona č. 213/2006 Z. z.

^{37b)} § 119 zákona č. 203/2011 Z. z.

³⁸⁾ Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

Doplnenie/úprava komentára:

Ustanovenia § 27 zákona o účtovníctve predstavujú povinnosť oceniť vybrané druhy majetku a záväzkov reálnou hodnotou ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka alebo k inému dňu stanovenému osobitným predpisom u niektorých účtovných jednotiek (napr. zákon o bankách, zákon o cenných papieroch, zákon o správcovských spoločnostiach). Pri stanovení povinnosti oceňovať vybrané druhy majetku sa vychádzalo z IAS/IFRS. V týchto štandardoch je definovaná reálna hodnota (fair value) ako suma alebo peňažná čiastka, za ktorú je možné majetok vymeniť alebo záväzok vyrovať medzi informovanými, dobrovoľne súhlasiacimi zúčastnenými stranami, ktoré nie sú personálne ani ekonomicky prepojené. Predstavuje to určitý odklon od v minulosti uplatňovanej zásady oceňovania majetku a záväzkov iba v historických cenách s povinnosťou zohľadnenia rizík, strát a znehodnotenia ku dňu zostavenia účtovnej závierky.

Cieľom zavedenia povinnosti oceňovania majetku a záväzkov reálnou hodnotou v účtovnej závierke, ale aj v iných prípadoch, je zvýšiť vypovedaciu schopnosť účtovných závierok v súlade s požiadavkou verného a pravdivého zobrazenia predmetu účtovníctva. Reálnou hodnotou sa do 31. decembra 2015 na účely zákona o účtovníctve rozumie:

- a) tržová cena,
- b) kvalifikovaný odhad, posudok znalca, ak tržová cena nie je k dispozícii, alebo nevyjadruje správne reálnu hodnotu,
- c) ocenenie podľa osobitného predpisu, v prípade, ak nie je možné určiť tržovú cenu ani kvalifikovaný odhad,
- d) hodnota zhotovovaného diela poskytnutá koncesionárom verejnému obstarávateľovi, za ktorú koncesionár nadobúda nehmotný majetok uvedený v § 25 ods. 1 písm. g) zákona o účtovníctve.

Od 1. januára 2016 platí, že reálnou hodnotou na účely zákona o účtovníctve sa rozumie:

- a) tržová cena,
- b) hodnota zistená oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo z kotácií na aktívnom trhu, ak nie je cena podľa písmena a) známa,
- c) hodnota zistená oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo z kotácií na inom ako aktívnom trhu, ak nie sú na aktívnom trhu informácie, ktoré by bolo možné použiť v oceňovacom modeli podľa písmena b), alebo
- d) posudok znalca, ak pre oceňovanú položku majetku nie je možné zistiť jeho reálnu hodnotu podľa písmen a) až c), alebo pre oceňovanú položku majetku nie je dostupný oceňovací model odhadujúci s postačujúcou spoľahlivosťou cenu majetku, za ktorú by sa v danom čase predal, alebo jeho použitie by vyžadovalo od účtovnej jednotky vynaloženie neprimeraného úsilia alebo nákladov v pomere s prínosom jeho použitia pre kvalitu zobrazenia finančnej pozície účtovnej jednotky v účtovnej závierke.

Novela zákona o účtovníctve účinná od 1. januára 2016 spresnila postup pri oceňovaní reálnou hodnotou. Presnejším určením postupu pri stanovení reálnej hodnoty bola vylúčená možnosť ocenenia kvalifikovaným odhadom. Posudok znalca sa môže použiť iba v prípade, ak nie je možné zistiť tržovú cenu alebo použiť oceňovací model, ktorým sa dá s postačujúcou spoľahlivosťou oceňovaný majetok oceniť.

Tržová cena (§ 27 ods. 3, 4, 5 zákona o účtovníctve) sa použije predovšetkým pri cenných papieroch, ktoré sú obchodovateľné na verejnom trhu. V prípade, že nie je k dispozícii tržová cena, použijú sa iné oceňovacie postupy, ktoré zabezpečia určenie reálnej hodnoty.

Pri cenných papieroch držaných do doby splatnosti a cenných papieroch obstaraných v primárnych emisiách neurčených na obchodovanie (napr., neprevoditeľné dlhopisy) sa ich ocenenie odo dňa nákupu do doby splatnosti bude postupne zvyšovať o úrokové výnosy, ak úrokové výnosy nie sú priebežne vyplácané. Pri obdobných cenných papieroch emitovaných účtovnou jednotkou sa ich ocenenie zvyšuje o nákladové úroky.

Podiel na základnom imaní v obchodných spoločnostiach, pre ktoré je účtovná jednotka materskou účtovnou jednotkou (§ 22 ods. 3) alebo, v ktorých má podstatný vplyv (najmenej dvadsaťpercentný podiel na jej hlasovacích právach) (od 1. januára 2016 podielovú účasť), môže byť ocenený na reálnu hodnotu metódou vlastného imania. Ak sa však účtovná jednotka rozhodne použiť metódu vlastného imania, musí túto metódu použiť na ocenenie všetkých podielov v dcérskych spoločnostiach a spoločnostiach s podstatným vplyvom (od 1. januára 2016 s podielovou účasťou).

Metóda vlastného imania je účtovná metóda, pomocou ktorej finančná investícia (majetkový podiel), pôvodne ocenená v obstarávacej cene, je ocenená vo výške hodnoty podielu na vlastnom imaní ku dňu ocenenia.

Reálnou hodnotou sa budú oceňovať vybrané druhy majetku a záväzkov predovšetkým ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Ak osobitný predpis ustanoví, budú sa reálnou hodnotou oceňovať vybrané druhy majetku aj k inému dňu v priebehu účtovného obdobia.

Podľa ust. § 27 ods. 1 písm. d) sa reálnou cenou oceňuje aj majetok a záväzky v obchodných spoločnostiach a družstvách zanikajúcich bez likvidácie splnutím alebo rozdelením, a to reálnou cenou, kvalifikovaným odhadom, alebo posudkom znalca alebo podľa ustanovení Obchodného zákonníka.

Postup a spôsoby účtovania rozdielov z preceňovania majetku a záväzkov na reálnu hodnotu sú podrobne upravené v Postupoch účtovania.

Mikro účtovné jednotky, účtovné jednotky, ktorá nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania, a účtovné jednotky, ktoré účtujú v sústave jednoduchého účtovníctva, ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, neoceňujú majetok a záväzky

reálnou hodnotou okrem majetku a záväzkov v obchodných spoločnostiach alebo v družstvách zanikajúcich bez likvidácie (zlúčenie, splynutie alebo rozdelenie) a neoceňuje majetok metódou vlastného imania. Tiež od 1. januára 2016 nepoužívajú ocenenie majetku metódou vlastného imania.

Od 1. januára 2016 taktiež platí, že ak by nebolo možné spoľahlivo určiť reálnu hodnotu, tak sa ocenenie reálnou hodnotou nevykoná.

Virtuálna mena sa ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka sa ocení reálnou hodnotou stanovenou podľa verejného trhu, ktorý si určí účtovná jednotka. Zároveň si musí účtovná jednotka stanoviť spôsob, ako bude reálnu hodnotu stanovovať. Tento spôsob musí účtovná jednotka používať počas celého účtovného obdobia.

§ 39q

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným

Platí od 1. októbra 2018

Ustanovenia § 24 ods. 10, § 25 ods. 1 písm. h) a § 27 ods. 13 sa prvýkrát použijú na ocenenie majetku a záväzkov pri zostavovaní účtovnej závierky za účtovné obdobie, ktoré sa končí k 1. októbru 2018. ~~1.10.2018~~

Postupy účtovania v podvojnóm účtovníctve

(s. 165 – 389 komentára)

Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva bolo zmenené opatrením č. MF/015328/2018-74 a č. MF/017028/2018-74.

Opatrenie č. MF/015328/2018-74 nadobudlo účinnosť 1. októbra 2018, opatrenie č. MF/017028/2018-74 1. januára 2019 okrem čl. I bodu 4, ktorý nadobudol účinnosť 1. februára 2019.

Znenie novelizovaných ustanovení zákona a komentárov k nemu (sú uvedené len odseky, ktorých sa novela dotkla, resp. nové odseky):

§ 7

Otvorenie účtovných kníh

(1) Účty hlavnej knihy sa otvoria účtovnými zápismi. Konečné zostatky jednotlivých súvahových účtov majetku, záväzkov a vlastného imania sa zaúčtujú ako začiatkové stavy jednotlivých súvahových účtov majetku, záväzkov a vlastného imania k prvému dňu bezprostredne nasledujúceho účtovného obdobia.

(2) Začiatkové stavy súvahových účtov sa pri otvorení účtovných kníh účtujú účtovnými zápismi na ľarchu účtu 701-Začiatkový účet súvahový a v prospech príslušných novootvorených účtov záväzkov a vlastného imania a účtovnými zápismi v prospech účtu 701-Začiatkový účet súvahový a na ľarchu príslušných novootvorených účtov majetku.

(3) Pri otvorení účtov sa výsledok hospodárenia bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia zaúčtuje na účte 431-Výsledok hospodárenia v schvaľovaní. Účtovný zisk sa účtuje na ľarchu účtu 701-Začiatkový účet súvahový a v prospech účtu 431-Výsledok hospodárenia vo schvaľovaní. Účtovná strata sa účtuje v prospech účtu 701-Začiatkový účet súvahový a na ľarchu účtu 431-Výsledok hospodárenia v schvaľovaní.

(4) Stav účtu 431-Výsledok hospodárenia v schvaľovaní sa účtuje

- a) podľa rozhodnutia príslušného orgánu účtovnej jednotky, ak ide o účtovný zisk, zaúčtovaním v prospech príslušných účtov účtovnej skupiny 41-Základné imanie a kapitálové fondy, 42-Fondy tvorené zo zisku a prevedené výsledky hospodárenia a v prospech príslušného účtu účtovnej skupiny 36 - Záväzky ~~364-Záväzky~~ voči spoločníkom a združeniu, členom pri rozdeľovaní zisku, alebo v prospech ďalších účtov v súlade s osobitnými predpismi alebo na základe rozhodnutia príslušného orgánu; ak príslušný orgán účtovnej jednotky do konca účtovného obdobia nerozhodol o rozdelení zisku, možno tento zisk alebo jeho časť účtovať na účte 428-Nerozdelený zisk minulých rokov,
- b) podľa rozhodnutia príslušného orgánu účtovnej jednotky, ak ide o účtovnú stratu, zaúčtovaním na ľarchu príslušných účtov účtovnej skupiny 41-Základné imanie a kapitálové fondy, 42-Fondy tvorené zo zisku a prevedené výsledky hospodárenia a na ľarchu príslušného účtu účtovnej skupiny 35 - Pohľadávky ~~354-Pohľadávky~~ voči spoločníkom a združeniu členom pri úhrade straty alebo na ľarchu ďalších účtov na základe rozhodnutia príslušného orgánu; ak príslušný orgán účtovnej jednotky do konca účtovného obdobia nerozhodol o vyrovnaní straty, možno túto stratu alebo jej časť účtovať na účte 429-Neuhradená strata minulých rokov,
- c) v účtovných jednotkách, ktorými sú fyzické osoby-podnikatelia, účtovnými zápismi v prospech alebo na ľarchu účtu 491-Vlastné imanie fyzickej osoby-podnikateľa.

KOMENTÁR

Otvorenie a uzavretie účtovných kníh sa musí vykonať účtovným spôsobom. Účtovné knihy sa otvárajú rozúčtovaním z účtu 701 – Začiatkový účet súvahový. Účty sa musia otvoriť na tých istých účtoch, na ktorých boli uzavreté v bezprostredne predchádzajúcom účtovnom období. Jedinou výnimkou je zostatok účtu 710 – Účet ziskov a strát, ktorý sa pri otvorení účtovných kníh účtuje na účte 431 – Výsledok hospodárenia v schvaľovaní.

Stav účtu 431 – Výsledok hospodárenia v schvaľovaní sa v priebehu účtovného obdobia zaúčtuje podľa rozhodnutia príslušného orgánu účtovnej jednotky. Ak by však do konca účtovného obdobia príslušný orgán účtovnej jednotky o vysporiadaní výsledku hospodárenia nerozhodol, musí sa zostatok účtu preúčtovať podľa charakteru výsledku hospodárenia na účet 428 – Nerozdelený zisk minulých rokov alebo 429 – Neuhradená strata minulých rokov. Ak je účtovnou jednotkou fyzická osoba, preúčtuje sa zostatok účtu na účet 491 – Vlastné imanie fyzickej osoby – podnikateľa.

To, že sa účtovné knihy otvárajú účtovným spôsobom znamená, že aj v účtovnom denníku musia byť účtovné zápisy, ktorými sa účtovné knihy otvorili (rozúčtovanie z účtu 701). Niektoré účtovné programy na túto podmienku nerešpektujú, čo je porušenie

účtovných predpisov.

§ 17

Zásady pre členenie krátkodobého majetku a jeho účtovanie

(1) Krátkodobý majetok sa člení na

- a) zásoby,
- b) krátkodobý finančný majetok,
- c) krátkodobé pohľadávky.

(2) Zásobami sú

- a) materiál,
- b) nedokončená výroba, polotovary vlastnej výroby, výrobky a zvieratá,
- c) tovar.

(3) Ako materiál sa účtujú najmä suroviny, pomocné látky a prevádzkové látky, náhradné dielce, obaly, hmotný majetok podľa § 13 ods. 7, pričom

- a) ako suroviny sa účtujú hmoty, ktoré pri výrobnom procese prechádzajú úplne alebo sčasti do výrobku a tvoria jeho podstatu,
- b) ako pomocné látky sa účtujú hmoty, ktoré prechádzajú priamo do výrobku, netvoria však jeho podstatu, napríklad lak na výrobky,
- c) ako prevádzkové látky sa účtujú hmoty, ktoré sú potrebné na prevádzku účtovnej jednotky ako celku, napríklad mazadlá, palivo, čistiace prostriedky,
- d) ako náhradné dielce sa účtujú predmety určené na uvedenie hmotného majetku do pôvodného stavu alebo prevádzkyschopného stavu,
- e) ako o obaloch sa účtuje, ak slúžia na ochranu a dopravu nakúpeného materiálu, tovaru a vlastných výrobkov; a ak nevratné obaly sa dodávajú zákazníkovi alebo odovzdávajú vo vnútri účtovnej jednotky spolu s dodaným obsahom.

(4) O hnutelných veciach s dobou použiteľnosti najviac jeden rok sa účtuje bez ohľadu na obstarávaciu cenu ako o zásobách.

(5) O nedokončenej výrobe sa účtuje, ak ide o produkty, ktoré už prešli jednou alebo niekoľkými výrobnými operáciami a nie sú už materiálom, ale nie sú ešte hotovým výrobkom. Medzi nedokončenú výrobu sa zahŕňajú tiež nedokončené výkony iných činností, pri ktorých nevznikajú hmotné produkty, napríklad služby súdnych exekútorov a architektov.

(6) O polotovaroch vlastnej výroby sa účtuje, ak ide o oddelene evidované produkty, ktoré ešte neprešli všetkými výrobnými stupňami a dokončia sa alebo skompletizujú do výrobkov v ďalšom výrobnom procese.

(7) O výrobkoch sa účtuje, ak ide o predmety vlastnej výroby určené na predaj mimo účtovnej jednotky alebo na spotrebu vo vnútri účtovnej jednotky.

(8) V zásobách sa účtujú najmä zvieratá, ktorými sú mladé chovné zvieratá, zvieratá vo výkrme, ryby, kožušinové zvieratá, včelstvá, krdle sliepok, kačíc, moriek, perličiek a husí na výkrm a psy.

(9) O tovare sa účtuje, ak sa nakupuje za účelom predaja, pričom nakúpený tovar sa zachováva v nezmenenej podobe, nepoužíva sa, neprenajíma a nevykonáva sa na ňom technické zhodnotenie. Tovarom sú aj výrobky vlastnej výroby, ktoré sa aktivovali (účtovná skupina 62-Aktivácia) a odovzdali do vlastných predajní účtovnej jednotky.

(10) Krátkodobým finančným majetkom sú

- a) peňažné hotovosti účtovnej jednotky, ekvivalenty peňažných hotovostí, napríklad ceniny, poukážky, šeky,
- b) účty v bankách,
- c) majetok účtovaný v účtovej skupine 25, a to vrátane odplatne nadobudnutej virtuálnej meny, virtuálnej meny nadobudnutej ťažbou ku dňu výmeny za iný majetok alebo službu a virtuálnej meny nadobudnutej výmenou za inú virtuálnu menu,
- d) komodity podľa § 25 ods. 1 písm. e) štvrtého bodu zákona ,
- e) peniaze na ceste.

(11) Krátkodobý finančný majetok je likvidný, bezprostredne obchodovateľný majetok, u ktorého predpokladaná držba je najviac jeden rok odo dňa uskutočnenia účtovného prípadu.

(12) Krátkodobými pohľadávkami sú pohľadávky s dohodnutou dobou splatnosti najviac jeden rok.

Doplnenie/úprava komentára:

Krátkodobý majetok sa člení na zásoby, krátkodobý finančný majetok a krátkodobé pohľadávky.

Zásoby

Zásoby patria medzi krátkodobý majetok, t. j. predpokladá sa, že ich doba použiteľnosti je kratšia ako jeden rok. Účtovná jednotka ich obstaráva za účelom jednorazového použitia alebo predaja v nezmenenom stave. V účtovníctve sa zásoby členia podľa účelu, za akým ho účtovná jednotka obstarala. Ten istý druh majetku môže v rôznych účtovných jednotkách slúžiť inému účelu. Podľa toho sa o ňom bude účtovať.

Z hľadiska predpisov platných pre podvojnú účtovníctvo podnikateľov sa zásoby členia na:

- a) materiál,
- b) nedokončenú výrobu, polotovary vlastnej výroby, výrobky a zvieratá (ktoré zvykneme nazývať zásobami vlastnej výroby),
- c) tovar.

V účtovnej závierke sa vo výkaze Súvaha medzi zásobami vykazujú aj poskytnuté preddavky na obstaranie zásob (r. 040).

Materiál

Ako materiál sa účtujú najmä suroviny, pomocné látky a prevádzkové látky, náhradné dielce, obaly, dlhodobý hmotný majetok, o ktorom účtovná jednotka rozhodla, že ho bude považovať za zásoby (samostatné huteľné veci s dobou použiteľnosti dlhšou ako 1 rok, ktorých ocenenie je nižšie ako 1 700 €).

Za materiál sa považujú najmä:

- a) suroviny – sú hmoty, ktoré pri výrobnom procese prechádzajú úplne alebo sčasti do výrobku a tvoria jeho podstatu,
- b) pomocné – sú hmoty, ktoré prechádzajú priamo do výrobku, netvoria však jeho podstatu, napríklad lak na výrobky,
- c) prevádzkové látky – sú hmoty, ktoré sú potrebné na prevádzku účtovnej jednotky ako celku, napríklad mazadlá, palivo, čistiace prostriedky,
- d) náhradné dielce – sú predmety určené na uvedenie hmotného majetku do pôvodného stavu alebo prevádzkyschopného stavu,
- e) obaly – ak slúžia na ochranu a dopravu nakúpeného materiálu, tovaru a vlastných výrobkov; a ak sa nevrátne obaly dodávajú zákazníkovi alebo odovzdávajú vo vnútri účtovnej jednotky spolu s dodaným obsahom.

Osobitné postavenie majú vratné obaly s dobou životnosti nad 1 rok (napríklad sklenené fľaše, plastové prepravky, palety, nerezové sudy, tlačové fľaše a podobne). Ak je ich ocenenie nižšie ako 1 700 €, môže sa účtovná jednotka rozhodnúť, či ich bude považovať za zásoby (materiál) alebo za dlhodobý hmotný majetok.

Materiálom sú aj výrobky vlastnej výroby, ktoré sa budú využívať ako materiál. Tieto výrobky sa aktivujú a odovzdajú do skladu. Rovnako sa postupuje aj pri aktivácii materiálu získaného z demolácie alebo demontáže.

Zásoby vlastnej výroby

Zásoby vlastnej výroby sú:

- a. Nedokončená výroba – o nedokončenej výrobe sa účtuje, ak ide o produkty, ktoré už prešli jednou alebo niekoľkými výrobnými operáciami a nie sú už materiálom, ale nie sú ešte hotovým výrobkom.

Medzi nedokončenú výrobu sa zahŕňajú tiež nedokončené výkony iných činností, pri ktorých nevznikajú hmotné produkty, napríklad služby súdnych exekútorov a architektov.

Vymenovanie činností, pri ktorých sa musí účtovať o nedokončenej výrobe, aj keď nevznikajú hmotné produkty, nie je vyčerpávajúce. Táto povinnosť sa vzťahuje na všetky prípady poskytovania služieb, ak sa poskytovanie služby realizuje vo viacerých účtovných obdobiach. Uvedený postup má vylúčiť, aby náklady boli účtované v inom účtovnom období, ako k nim prislúchajúce výnosy.

Napríklad, projekčná organizácia uzavrie zmluvu na vypracovanie projektu. Práce sa začnú v jednom účtovnom období a projekt sa ukončí až v inom účtovnom období. Dohodilo sa, že fakturovať sa bude až po ukončení projektu. Na realizáciu projektu sa ale vynaložili určité náklady (mzdy, poddodávky, režijné náklady a podobne). K týmto nákladom by nebol zaúčtovaný žiadny výnos. Zaúčtovaním prírastku nedokončenej výroby oceneným na úrovni vlastných nákladov v prospech účtu 611 – Zmena stavu nedokončenej výroby sa zaúčtuje výnos v príslušnej výške.

- b) Polotovary vlastnej výroby – o polotovaroch vlastnej výroby sa účtuje, ak ide o oddelene evidované produkty, ktoré ešte neprešli všetkými výrobnými stupňami a dokončia sa alebo skompletizujú do výrobkov v ďalšom výrobnom procese.
- c) Výrobky – o výrobkoch sa účtuje, ak ide o predmety vlastnej výroby určené na predaj mimo účtovnej jednotky alebo na spotrebu vo vnútri účtovnej jednotky.
- d) Zvieratá – v zásobách sa účtujú najmä zvieratá, ktorými sú mladé chovné zvieratá, zvieratá vo výkrme, ryby, kožušinové zvieratá, včelstvá, krdle sliepok, kačíc, moriek, perličiek a husí na výkrm a psy.

Tovar

O tovare sa účtuje, ak sa zásoby nakupujú za účelom predaja, pričom nakúpený tovar sa zachováva v nezmenenej podobe, nepoužíva sa, neprenajíma a nevykonáva sa na ňom technické zhodnotenie.

Tovaram sú aj výrobky vlastnej výroby, ktoré sa aktivovali (účtovná skupina 62 – Aktivácia) a odovzdali do vlastných predajní účtovnej jednotky.

Medzi zásoby charakteru tovaru patria aj nehnuteľnosti na predaj. Ide o nehnuteľnosti, ktoré sa obstarávajú za účelom ďalšieho

predaja podľa § 30d ods. 7, t. j., nejde o predaj nehnuteľnosti v nezmenenom stave alebo nie sú splnené podmienky na účtovanie o zákazkovej výstavbe nehnuteľnosti určenej na predaj. Na účte 133 – Nehnuteľnosť na predaj sa účtujú aj opravy, technické zhodnotenie a súvisiace náklady spojené nehnuteľnosťou, ktoré vznikajú z dôvodu uvedenia nehnuteľnosti do stavu spôsobilého na predaj. Na účte 133 – Nehnuteľnosť na predaj sa účtuje aj obstaranie pozemku, na ktorom sa realizuje výstavba nehnuteľnosti za účelom predaja. Vynaložené náklady na opravy, technické zhodnotenie a súvisiace náklady spojené nehnuteľnosťou, ktoré vznikajú z dôvodu uvedenia nehnuteľnosti do stavu spôsobilého na predaj, sa účtujú na ľarchu účtu 133 – Nehnuteľnosť na predaj. Vyraďenie nehnuteľnosti z účtovníctva pri jeho predaji sa účtuje na ľarchu účtu 507 – Predaná nehnuteľnosť so súvzťažným zápisom v prospech účtu 133 – Nehnuteľnosť na predaj. Výnos z predaja nehnuteľnosti sa účtuje v prospech účtu 607 – Výnosy z nehnuteľnosti na predaj so súvzťažným zápisom na ľarchu účtu 311 – Odberatelia.

Krátkodobý finančný majetok

Za krátkodobý finančný majetok možno považovať iba likvidný, bezprostredne obchodovateľný majetok, u ktorého predpokladaná držba je najviac jeden rok odo dňa uskutočnenia účtovného prípadu. **Za krátkodobý finančný majetok sa považuje aj virtuálna mena (napr. Bitcoin) a komodity, s ktorými sa obchoduje na verejnom trhu, ktoré účtovná jednotka sama nevyrobila a nadobudla ich na účel ich ďalšieho predaja na verejnom trhu.**

§ 30e

Účtovanie garantovanej energetickej služby

(1) Na účely účtovania o energetickej službe s garantovanou úsporou energie ^{19j)} (ďalej len "garantovaná energetická služba") na základe zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor ^{19k)} sa rozumie

a) garantovanou energetickou úsporou celková predpokladaná úspora energie vo finančnom vyjadrení dosiahnuteľná počas trvania zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor, ktorá sa vypočíta na základe spracovaného energetického auditu a vyplýva zo zmluvy o energetickej efektívnosti s garantovanou úsporou energie,

b) energetickým zhodnotením majetku energetické zhodnotenie majetku prijímateľa garantovanej energetickej služby poskytovateľom garantovanej energetickej služby, a to najmä rekonštrukcia, modernizácia a oprava majetku za účelom dosiahnutia garantovanej energetickej úspory,

c) prevádzkovými službami služby na energeticky zhodnotenom majetku prijímateľa garantovanej energetickej služby poskytovateľom garantovanej energetickej služby, a to najmä údržba majetku, monitorovanie dosahovania garantovanej energetickej úspory.

(2) V účtovníctve poskytovateľa garantovanej energetickej služby sa o garantovanej energetickej službe účtuje v dvoch etapách, a to o vykonanom energetickom zhodnotení majetku a o prevádzkových službách, pričom sa pri ich účtovaní vychádza z garantovanej energetickej úspory a rozpočtu predpokladaných nákladov na energetické zhodnotenie majetku a na prevádzkové služby, ktoré sa upravujú podľa zmenených podmienok.

(3) V účtovníctve poskytovateľa garantovanej energetickej služby sa pri účtovaní energetického zhodnotenia majetku uplatňujú princípy zákazkovej výroby podľa § 30. Aj pri metóde nulového zisku sa ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, účtujú výnosy na ľarchu účtu 316 – Čistá hodnota zákazky a v prospech účtu 606 – Výnosy zo zákazky. Po ukončení energetického zhodnotenia majetku sa účtuje pohľadávka z účtu 316 – Čistá hodnota zákazky na účet 311 – Odberatelia a vytvárajú sa analytické účty na zohľadnenie časového hľadiska podľa § 12.

(4) V účtovníctve poskytovateľa garantovanej energetickej služby sa prevádzkové služby účtujú na ľarchu osobitného analytického účtu k účtu 311 – Odberatelia so súvzťažným zápisom v prospech účtu 602 – Tržby z predaja služieb.

(5) Platby za garantovanú energetickú službu sa účtujú v prospech účtu 311 – Odberatelia. Zníženie nároku na platby z dôvodu nespĺnenia zmluvných podmienok sa účtuje do hodnoty výnosov účtovaných v účtovnom období na ľarchu účtu 602 – Tržby z predaja služieb a nad hodnotu výnosov účtovaných v účtovnom období na ľarchu účtu 548 – Ostatné náklady na hospodársku činnosť. Nárok na odmenu z dôvodu dosahovania lepších ako zmluvných hodnôt energetickej efektívnosti sa účtuje v prospech účtu 602 – Tržby z predaja služieb.

(6) V účtovníctve prijímateľa garantovanej energetickej služby sa prijaté energetické zhodnotenie majetku účtuje ako technické zhodnotenie ^{19l)} majetku na osobitnom analytickom účte k účtu 042 – Obstarávanie dlhodobého hmotného majetku so súvzťažným zápisom v prospech účtu 321 – Dodávatelia a vytvárajú sa analytické účty na zohľadnenie časového hľadiska podľa § 12.

(7) V účtovníctve prijímateľa garantovanej energetickej služby sa prevádzkové služby účtujú na ľarchu osobitného analytického účtu k účtu 518 – Ostatné služby a v prospech osobitného analytického účtu k účtu 321 – Dodávatelia.

(8) Platby za garantovanú energetickú službu sa účtujú ako zníženie záväzkov na ľarchu účtu 321 – Dodávatelia. Zníženie nároku na platby z dôvodu nespĺnenia zmluvných podmienok sa účtuje do hodnoty nákladov účtovaných v účtovnom období v prospech účtu 518 – Ostatné služby a nad hodnotu nákladov účtovaných v účtovnom období v prospech účtu 648 – Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti. Nárok na odmenu pre poskytovateľa garantovanej energetickej služby z dôvodu dosahovania lepších ako zmluvných hodnôt energetickej efektívnosti sa účtuje na ľarchu účtu 518 – Ostatné služby.

Platí od 1.2.2019

19j) § 15 ods. 2 zákona č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

19k) § 18 ods. 1 zákona č. 321/2014 Z. z. v znení zákona č./2018 Z. z.

19l) § 29 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

KOMENTÁR

Národná rada SR 4. 12. 2018 schválila zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon o energetickej efektívnosti“). Zákonom sa vytvorili podmienky na podporu rozvoja garantovaných energetických služieb vo verejnom sektore. Cieľom zákona je vytvoriť podmienky pre nakladanie s majetkom verejnej správy tak, aby mohla byť vykonaná jeho modernizácia alebo zlepšenie pomocou finančného mechanizmu vyplývajúceho z garantovanej energetickej služby, čím sa vytvára priestor pre realizáciu komplexného energetického zhodnotenia majetku verejnej správy, a to najmä v oblasti verejných budov a verejného osvetlenia.

Podstatou garantovanej energetickej služby je poskytovanie služby najmä v podobe garantovanej energetickej úspory pri súčasnom energetickom zhodnotení majetku vo vlastníctve subjektu verejnej správy, za čo poskytovateľovi garantovanej energetickej služby prináleží dohodnutá odplata. To znamená, že poskytovateľ garantovanej energetickej služby za to, že umožní prijímateľovi služby dosiahnuť zníženie jeho spotreby energií (a nepriamo tak aj úsporu na nákladoch na tieto energie) na vopred stanovenú hodnotu, ktorá je zmluvne dohodnutá a garantovaná zo strany poskytovateľa garantovanej energetickej služby, počas celej doby trvania zmluvy o energetickej efektívnosti prináleží dohodnutá odplata.

Garantovanú energetickú službu je možné uskutočniť len na základe zmluvy o energetickej efektívnosti medzi subjektom verejnej správy a poskytovateľom energetickej služby. Povinné náležitosti zmluvy vymedzuje § 18 zákona o energetickej efektívnosti. Zmluvou o energetickej efektívnosti sa nepreneháva majetok verejnej správy do užívania poskytovateľa energetickej služby s garantovanou úsporou energie. Táto zmluva umožní realizáciu nevyhnutných zásahov na majetku verejnej správy v rámci jeho obnovy, rekonštrukcie, údržby a pod. V danom prípade teda nepôjde o dočasne prebytočný majetok verejnej správy, ktorý sa dáva do užívania inej osobe. Z tohto dôvodu poskytovateľ energetickej služby s garantovanou úsporou energie nebude mať k dispozícii celý dotknutý majetok verejnej správy, ani nebude zabezpečovať prevádzku celej obnovovanej budovy. Poskytovateľ energetickej služby s garantovanou úsporou energie bude vlastníkom zariadenia len do momentu dohodnutého v zmluve o energetickej efektívnosti, najneskôr do odovzdania zariadenia do prevádzky.

V nadväznosti na novelu zákona o energetickej efektívnosti sa novelizovali aj právne predpisy týkajúce sa subjektov verejnej správy, a to:

- zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávných inštitúcií v znení neskorších predpisov.

Vo všetkých uvedených zákonoch je stanovené, že subjekt verejnej správy vrátane správcu je oprávnený na základe zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor prenechať v nevyhnutne potrebnom rozsahu svoj majetok poskytovateľovi energetickej služby s garantovanou úsporou energie na:

- obnovu budovy alebo stavebné úpravy budovy, ktorými sa vykonáva zásah najmä do jej obalovej konštrukcie zateplením obvodového plášťa a strešného plášťa a výmenou pôvodných otvorových výplní,
- obnovu technického zariadenia budovy,
- údržbu a opravy obnovenej časti budovy,
- zriadenie, rekonštrukciu, modernizáciu alebo výmenu technických systémov vykurovania, prípravy teplej vody, vetrania, chladenia, osvetlenia budov a ich kombinácie, energetického zariadenia, osvetľovacieho alebo iného zariadenia, ktoré spotrebúva energiu,
- prevádzku, údržbu a opravy vyššie uvedených zariadení,
- inštaláciu merania a riadenia,
- zabezpečenie likvidácie zariadenia uvedeného v 2 a 4 bode z dôvodov jeho úplného opotrebenia alebo poškodenia, zrejmej zastaranosti alebo nehospodárnosti v prevádzke, pre ktoré nemôže slúžiť na svoj účel alebo určenie.

Novelizovaný bol aj zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZDP“), v tom zmysle, že technickým zhodnotením hmotného majetku na účely ZDP sa rozumie aj hodnota verejným subjektom prijatého a poskytovateľom energetickej služby s garantovanou úsporou energie zrealizovaného energetického zhodnotenia majetku na základe zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor. Predmetom zmluvy o energetickej efektívnosti je zlepšenie energetickej efektívnosti budovy alebo zariadenia.

Energetickou úsporou sa rozumie celková predpokladaná úspora energie vo finančnom vyjadrení dosiahnuteľná počas trvania zmluvy o energetickej efektívnosti pre verejný sektor, ktorá sa vypočíta na základe spracovaného energetického auditu. Energetickým zhodnotením majetku sa rozumie energetické zhodnotenie majetku prijímateľa garantovanej energetickej služby poskytovateľom garantovanej energetickej služby, a to najmä rekonštrukcia, modernizácia a oprava majetku za účelom dosiahnutia garantovanej energetickej úspory.

Na základe novelizácie ZDP sa teda hodnota zrealizovaného energetického zhodnotenia majetku vrátane nákladov charakteru opráv u verejného subjektu považuje za technické zhodnotenie hmotného majetku, ktoré je súčasťou ocenenia majetku a do základu dane sa zahŕňa postupne ako súčasť odpisov energetický zhodnoteného majetku.

V podvojnóm účtovníctve podnikateľov v súvislosti s uvedenými zmenami bol do postupov účtovania doplnený § 30e, ktorým bol upravený postup pri účtovaní o garantovanej energetickej službe. V prvom odseku sú pre účely účtovníctva definované základné pojmy, ako sú garantovaná energetická úspora, energetické zhodnotenie majetku a prevádzkové služby na energetickom majetku.

V účtovníctve poskytovateľa garantovanej energetickej služby sa o garantovanej energetickej službe účtuje v dvoch etapách:

- o vykonanom energetickom zhodnotení majetku,
- o prevádzkových službách.

Poskytovateľ garantovanej energetickej služby účtuje o energetickom zhodnotení majetku uplatňujú obdobne ako pri účtovaní o zákazkovej výrobe podľa § 30. To znamená, že musí mať rozpočet, stanovuje stupeň dokončenia a ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sa doúčtuje rozdiel medzi doteraz požadovanými platbami a hodnotou garantovanej energetickej služby podľa stupňa dokončenia.

Ak sa nedá stupeň dokončenia spoľahlivo odhadnúť, použije sa metóda nulového zisku.

Aj pri metóde nulového zisku sa ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, účtujú výnosy na ľarchu účtu 316 – Čistá hodnota zákazky a v prospech účtu 606 – Výnosy zo zákazky. Po ukončení energetického zhodnotenia majetku sa účtuje pohľadávka z účtu 316 – Čistá hodnota zákazky na účet 311 – Odberatelia a vytvárajú sa analytické účty na zohľadnenie časového hľadiska podľa § 12.

Prevádzkové služby účtujú na ľarchu osobitného analytického účtu k účtu 311 – Odberatelia so súvzťažným zápisom v prospech účtu 602 – Tržby z predaja služieb. Prijaté platby za garantovanú energetickú službu sa účtujú v prospech účtu 311 – Odberatelia.

Zníženie nároku na platby z dôvodu nesplnenia zmluvných podmienok sa účtuje ako zníženie výnosov účtovaných v účtovnom období na ľarchu účtu 602 – Tržby z predaja služieb. Ak bolo zníženie nároku na platby z dôvodu nesplnenia zmluvných podmienok vyššie ako hodnota výnosov účtovaných v účtovnom období suma prevyšujúca zaúčtovanú hodnotu výnosov sa zaúčtuje ako náklad na ľarchu účtu 548 – Ostatné náklady na hospodársku činnosť.

Nárok na odmenu z dôvodu dosahovania lepších ako zmluvných hodnôt energetickej efektívnosti sa účtuje v prospech účtu 602 – Tržby z predaja služieb.

V účtovníctve prijímateľa garantovanej energetickej služby sa prijaté energetické zhodnotenie majetku účtuje ako technické zhodnotenie majetku na osobitnom analytickom účte k účtu 042 – Obstarávanie dlhodobého hmotného majetku so súvzťažným zápisom v prospech účtu 321 – Dodávatelia a vytvárajú sa analytické účty na zohľadnenie časového hľadiska podľa § 12, aby bolo možné vykázat' záväzky v členení na dlhodobé a krátkodobé. Prevádzkové služby prijaté v súvislosti s garantovanou energetickou službou sa účtujú ako náklad na ľarchu účtu 518 – Ostatné služby. Podľa postupov účtovania musí účtovná jednotka vytvoriť na toto účtovanie osobitný analytický účet k účtu 518.

Zaplatené platby za garantovanú energetickú službu sa účtuje prijímateľ garantovanej energetickej služby ako zníženie záväzkov na ľarchu účtu 321 – Dodávatelia.

Zníženie nároku na platby z dôvodu nesplnenia zmluvných podmienok poskytovateľom sa účtuje ako zníženie nákladov účtovaných v účtovnom období v prospech účtu 518 – Ostatné služby. Ak zníženie presiahne hodnotu nákladov účtovaných v účtovnom období hodnota vo výške presahujúcej náklady sa zaúčtuje do výnosov v prospech účtu 648 – Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti.

Nárok na odmenu pre poskytovateľa garantovanej energetickej služby z dôvodu dosahovania lepších ako zmluvných hodnôt energetickej efektívnosti sa účtuje na ľarchu príslušného analytického účtu 518 – Ostatné služby.

§ 37

Účtovanie dlhodobého nehmotného majetku

(1) Dlhodobý nehmotný majetok vytvorený vlastným vývojom alebo v priebehu jeho vývoja sa aktivuje na účte 012–Aktivované náklady na vývoj, ak je možné preukázat'

- a) možnosť jeho technického dokončenia tak, že ho bude možné používať alebo predat',
- b) zámer jeho dokončenia, používania alebo predaja,
- c) schopnosť účtovnej jednotky jeho používania a predaja,
- d) spôsob vytvárania budúcich ekonomických úžitkov a existenciu trhu pre výstupy dlhodobého nehmotného majetku alebo pre dlhodobý nehmotný majetok sám o sebe, alebo, ak bude používaný vo vnútri účtovnej jednotky jeho použiteľnosť,
- e) dostupnosť zodpovedajúcich technických zdrojov, finančných zdrojov a ostatných zdrojov pre dokončenie jeho vývoja, použitie alebo predaj,
- f) spoľahlivé ocenenie nákladov súvisiacich s jeho obstaraním v priebehu vývoja.

(2) Na účte 012–Aktivované náklady na vývoj, sa účtuje o vývoji, ak ide o aplikáciu zistení výskumu alebo iných znalostí na plánovanie alebo návrh výroby nových alebo významne zlepšených materiálov, zariadení, výrobkov, procesov, systémov alebo služieb pred začatím ich sériovej výroby alebo používania. Ako vývoj sa účtuje najmä dizajn a

- a) zhotovenie a testovanie prototypov a modelov,
- b) zhotovenie nástrojov, šablón, foriem a čipov využívaním novej technológie,
- c) zhotovenie a činnosť skúšobnej prevádzky, ktorá nie je v etape ekonomickej realizovateľnosti výroby,

- d) zhotovenie a prevádzku vybranej alternatívy pre nové alebo zlepšené materiály, zariadenia, výrobky, procesy, systémy alebo služby.

(3) Výsledky vykonaných vývojových prác sa účtujú ako náklady na vývoj, ak sú

- a) kúpené samostatne a nie sú súčasťou dodávky iného dlhodobého majetku a jeho ocenenia,
- b) vytvorené vlastnou činnosťou za účelom obchodovania s nimi; nejde o výsledky zákazky alebo súčasť dodávky dlhodobého majetku,
- c) vytvorené vlastnou činnosťou pre potreby účtovnej jednotky.

(4) Náklady na vývoj sa aktivujú, ak ich suma neprevyšuje sumu, u ktorej je pravdepodobné, že sa získa z budúcich ekonomických úžitkov po odpočítaní ďalších nákladov vývoja, predaja a administratívnych nákladov, ktoré sa týkajú priamo marketingu výrobkov alebo procesov. Ak sa nepreukáže podľa odseku 1 možnosť aktivovania nákladov na vývoj, účtujú sa do nákladov účtovných období, v ktorých vznikli.

(5) Na účtoch dlhodobého nehmotného majetku sa neúčtujú náklady na výskum, ktorým sa rozumie pôvodné a plánované zisťovanie, vykonávané s cieľom získať nové vedecké poznatky alebo technické poznatky. Náklady na výskum sa účtujú do nákladov v účtovných obdobiach, v ktorých vznikli. Nákladmi na výskum sú najmä náklady na

- a) činnosti zamerané na získanie nových poznatkov,
- b) skúmanie, zhodnotenie a konečný výber aplikácií zo záverov výskumu alebo iných poznatkov,
- c) hľadanie alternatívnych materiálov, zariadení, výrobkov, procesov, systémov alebo služieb,
- d) formuláciu, dizajn, hodnotenie a konečný výber možných alternatív nových alebo zlepšených materiálov, zariadení, výrobkov, procesov, systémov alebo služieb.

(6) Softvér sa účtuje na účte 013–Softvér bez ohľadu na to, či je alebo nie je predmetom autorských práv, ak je

a) kúpený samostatne, a nie je súčasťou dodávky hardvéru a jeho ocenenia,

b) vytvorený vlastnou činnosťou, a to vrátane vývojovej činnosti podľa odsekov 1 až 4 za účelom používania pre potreby účtovnej jednotky alebo na účely obchodovania s ním, ak nejde o softvér na zákazku alebo o súčasť dodávky hardvéru.

(7) Na účte 014–Oceniteľné práva sa účtujú napríklad výrobné–technické poznatky (know how), licencie, užívacie práva právo prechodu cez pozemok, vydavateľské práva, vydavateľské tituly, autorské práva, dovozné kvóty a vývozné kvóty, obchodné značky, ochranné známky, receptúry, predmety priemyselných práv a iné výsledky duševnej tvorivej činnosti, ak sa obstarali za odplatu napríklad kúpou, výmenou a nepeňažným vkladom.

(8) Na účte 015 – Goodwill sa účtuje goodwill obstaraný napríklad

- a) kúpou, výmenou alebo vkladom podniku alebo jeho časti,
- b) rozdelením, splynutím alebo zlúčením obchodných spoločností alebo družstiev.

(9) Goodwill sa účtuje na účte 015–Goodwill, ak je kladný rozdiel medzi obstarávacou cenou a podielom obstarávateľa na reálnej hodnote obstaraného identifikovateľného majetku a záväzkov v deň obstarania. Ak je tento rozdiel záporný ide o záporný goodwill a účtuje sa v prospech účtu 015–Goodwill.

(10) Goodwill sa účtuje pri kúpe alebo vklade podniku alebo jeho časti, ak je kúpna cena alebo uznaná hodnota vkladu a iných príspevkov vyššia ako je reálna hodnota jednotlivých zložiek majetku a záväzkov, ktorou sa tento majetok a záväzky ocenia v účtovníctve kupujúceho alebo prijímateľa vkladu a iných príspevkov. Záporný goodwill sa zaúčtuje v prospech účtu 015–Goodwill. Pri účtovaní goodwillu sa zisťuje, v akej výške sa v budúcnosti v súvislosti s goodwillom zvýšia ekonomické úžitky a v súvislosti so záporným goodwillom znížia ekonomické úžitky. Ak budúce zvýšenie ekonomických úžitkov bude pravdepodobne nižšie než je výška goodwillu zaúčtovaná na účte 015 – Goodwill, príslušná časť goodwillu sa odpíše pri kúpe alebo vklade podniku alebo jeho časti. Vzniknutý záporný goodwill sa jednorazovo odpíše v prospech účtu 551 – Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku so súvzťažným zápisom na ľarchu účtu 075 – Oprávky ku goodwillu.

(11) Goodwill sa účtuje pri zlúčení, splynutí a rozdelení, ak účtovná hodnota podielu jednej zúčastnenej spoločnosti v inej zúčastnenej spoločnosti je vyššia než reálna hodnota majetku a záväzkov pripadajúca na tento podiel, pričom účtovnou hodnotou podielu pri splynutí a rozdelení sa rozumie hodnota podielu ocenená reálnou hodnotou. **Pri zlúčení, ak zanikajúca účtovná jednotka má podiel v nástupníckej účtovnej jednotke, sa účtuje goodwill ako rozdiel medzi reálnou hodnotou podielu pripadajúceho na účtovnú hodnotu majetku a záväzkov v nástupníckej účtovnej jednotke, okrem zlúčenia podľa § 26 ods. 7.** Záporný goodwill sa účtuje v prospech účtu 015 – Goodwill. Pri účtovaní goodwillu sa zisťuje, v akej výške sa v budúcnosti v súvislosti s goodwillom zvýšia ekonomické úžitky a v súvislosti so záporným goodwillom, znížia ekonomické úžitky. Ak budúce zvýšenie ekonomických úžitkov bude pravdepodobne nižšie než je výška goodwillu zaúčtovaná na účte 015 – Goodwill, príslušná časť goodwillu sa odpíše pri zlúčení, splynutí a rozdelení. Vzniknutý záporný goodwill sa jednorazovo odpíše v prospech účtu 551 – Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku so súvzťažným zápisom na ľarchu účtu 075 – Oprávky ku goodwillu.

(12) V účtovníctve nástupníckej účtovnej jednotky sa účtuje úprava hodnoty goodwillu alebo záporného goodwillu vykázaného v otvárací súvahe podľa § 26 o sumu

- a) identifikovateľného spoľahlivo oceneného dlhodobého nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou v zanikajúcej právnickej osobe do nadobudnutia podielu v zanikajúcej účtovnej jednotke, okrem zlúčenia podľa § 26 ods. 7, ktorý sa v účtovníctve nástupníckej účtovnej jednotky zaúčtuje na účtoch dlhodobého nehmotného majetku,
- b) nerozdelených ziskov alebo neuhradených strát účtovaných na účtoch vlastného imania, ktoré pripadajú zúčastnenej účtovnej jednotke od nadobudnutia príslušného podielu v zúčastnenej účtovnej jednotke,
- c) účtovaných na účte 414 – Oceňovacie rozdiely z precenenia majetku a záväzkov vytvorenej k zaniknutému podielu v

zúčastnenej účtovnej jednotke,

- d) oceňovacieho rozdielu na účte 416 – Oceňovacie rozdiely z precenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení v zanikajúcej účtovnej jednotke, ktorá sa vzťahuje na majetok nadobudnutý zanikajúcou účtovnou jednotkou odo dňa nadobudnutia podielu nástupníckou účtovnou jednotkou v zanikajúcej účtovnej jednotke alebo o sumu oceňovacieho rozdielu na účte 416 – Oceňovacie rozdiely z precenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení, ktorá sa vzťahuje k zaniknutému podielu v nástupníckej účtovnej jednotke,
- e) odpisu goodwillu alebo záporného goodwillu na základe zistenia výšky zvýšenia ekonomických úžitkov v súvislosti s goodwillom a zníženia ekonomických úžitkov v súvislosti so záporným goodwillom podľa odseku 11.

(13) Hodnota záporného goodwillu po úprave podľa odseku 12 sa účtuje na ľarchu účtu 075 – Oprávky ku goodwillu so súvzťažným zápisom v prospech účtu 551 – Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku. Hodnota goodwillu sa odpisuje na ľarchu účtu 551 – Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku so súvzťažným zápisom v prospech účtu 075 – Oprávky ku goodwillu, na základe opodstatneného predpokladu zvýšenia ekonomických úžitkov v súvislosti s goodwillom.

(14) Goodwill vytvorený vlastnou činnosťou sa neaktivuje.

(15) Náklady na školenia a semináre, marketingové a podobné štúdie, prieskum trhu, poradenstvo, odborné posudky, získanie noriem a certifikátov, napríklad ako sú ISO normy, prípravu a zábeh výkonov, reklamu, uvedenie výrobkov na trh, reštrukturalizáciu a reorganizáciu podniku alebo jeho časti, na rozšírenie výroby, ako aj ostatné náklady podobného charakteru sa neúčtujú ako dlhodobý nehmotný majetok, ale sa účtujú ako náklady na hospodársku činnosť.

Doplnenie/úprava komentára:

V tomto paragrafe sú presnejšie vymedzené jednotlivé druhy dlhodobého nehmotného majetku.

Na účte 012 – Náklady na vývoj predstavujú aplikáciu zistení výskumu alebo iných znalostí na plánovanie alebo návrh výroby nových alebo významne zlepšených materiálov, zariadení, výrobkov, procesov, systémov alebo služieb pred začatím ich sériovej výroby alebo používania.

Ide napríklad o zhotovenie nástrojov, šablón, foriem, činnosť skúšobnej prevádzky, ktorá nie je v etape ekonomickej realizovateľnosti výroby, zhotovenie a prevádzku vybranej alternatívy pre nové alebo zlepšené materiály, zariadenia, výrobky, procesy, systémy alebo služby.

Aby sa mohlo uvažovať o dlhodobom nehmotnom majetku, musí byť v prvom rade splnená základná podmienka, že doba použiteľnosti bude dlhšia ako jeden rok. Pri aktivovaných nákladoch na vývoj sa však vo veľkej miere uplatňuje zásada opatrnosti. Aby sa náklady na vývoj mohli aktivovať, musí účtovná jednotka preukázať viacero skutočností, ktoré súvisia so zámerom výsledky vývoja využívať, ale aj dostatok zdrojov na ukončenie vývoja a zámer jeho využitia. Musí tiež stanoviť spôsob, akým prispieť výsledky vývoja k zvýšeniu ekonomických úžitkov. Na základe toho je potrebné stanoviť rozpočet očakávaných príjmov a výdavkov spojených s využívaním. Aktivovať sa môže iba do výšky rozdielu, o ktorý očakávané príjmy prekročia očakávané výdavky. Zostávajúce náklady na vývoj sa nesmú aktivovať a zostanú zaúčtované v nákladoch toho účtovného obdobia, v ktorom vznikli.

Na účte 013 – Softvér sa účtuje bez ohľadu na to, či je alebo nie je predmetom autorských práv. Vyplýva to zo skutočnosti, že o softvéri účtuje ekonomický vlastník, t. j. často je právnym vlastníkom autor a účtovná jednotka ho nevlastní. Často si zakúpi iba licenciu na jeho používanie. Napriek tomu aj v týchto prípadoch účtuje o softvéri ako o vlastnom dlhodobom nehmotnom majetku. Podmienkou je, že softvér kúpila samostatne, t. j. nekúpila ho spolu s hardvérom, napríklad nejde o vopred nainštalované programy, ktorých cena je premietnutá do ocenenia hardvéru. Ak ide o softvér vytvorený vlastnou činnosťou, môže sa aktivovať a účtovať ako dlhodobý nehmotný majetok iba v prípade, že je vytvorený za účelom využívania v účtovnej jednotke alebo na účely obchodovania s ním (opakovaného predaja). Účtujú sa tu náklady na softvér vytvorený vlastnou činnosťou vrátane softvéru vytvoreného v rámci vývojovej činnosti podľa odsekov 1 až 4.

Na účte 014 – Oceniteľné práva sa účtujú rôzne druhy oceniteľných práv, väčšinou výsledkov duševnej tvorivej činnosti. Aj tu je základnou podmienkou, že ich využiteľnosť je viac ako jeden rok. Problematickým často býva rozlíšenie, či ide o oceniteľné práva, alebo o náklady na prijaté služby.

Na účte 015 – Goodwill sa účtuje rozdiel medzi obstarávacou cenou a podielom obstarávateľa na reálnej hodnote obstaraného identifikovateľného majetku a záväzkov v deň obstarania pri kúpe podniku alebo jeho časti, pri nadobudnutí podniku alebo jeho časti výmenou alebo vkladom a iných príspevkov, pri nadobudnutí majetku a záväzkov z dôvodu rozdelenia, splynutia alebo zlúčenia. V týchto prípadoch sa majetok a záväzky oceňujú reálnou hodnotou. Goodwill vlastne predstavuje rozdiel medzi týmto ocenením v reálnej hodnote a uznaným ocenením (prípadne obstarávacou cenou) majetku a záväzkov. Po zaúčtovaní goodwillu sa jeho výška porovnáva s predpokladaným zvýšením ekonomických úžitkov, ktorý goodwill prinesie (pri zápornom goodwillu s predpokladaným znížením). Ak predpokladané zvýšenie ekonomických úžitkov je nižšie (resp., nižšie ako je výška goodwillu) vykoná sa mimoriadny odpis vo výške tohto rozdielu hneď po uvedení dlhodobého nehmotného majetku do užívania. Zostatok sa odpisuje podľa odpisového plánu, pričom sa pri jeho tvorbe zohľadňuje vplyv goodwillu na zvýšenie (zníženie) ekonomických úžitkov.

V účtovníctve nástupníckej účtovnej jednotky sa účtuje úprava hodnoty goodwillu alebo záporného goodwillu vykázaného v otvárajacej súvahe. Hodnota goodwillu alebo záporného goodwillu sa upraví o:

- hodnotu dlhodobého nehmotného majetku vytvoreného vlastnou činnosťou v zanikajúcej účtovnej jednotke,
- hodnotu nerozdelených ziskov alebo neuhradených strát účtovaných na účtoch vlastného imania,
- hodnotu účtovanú na účte 414 – Oceňovacie rozdiely z precenenia majetku a záväzkov vytvorenej k zaniknutému podielu v zúčastnenej účtovnej jednotke,
- hodnotu oceňovacieho rozdielu na účte 416 – Oceňovacie rozdiely z precenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení v

zanikajúcej účtovnej jednotke, ktorá sa vzťahuje na majetok nadobudnutý zanikajúcou účtovnou jednotkou odo dňa nadobudnutia podielu nástupníckou účtovnou jednotkou v zanikajúcej účtovnej jednotke alebo o sumu oceňovacieho rozdielu na účte 416 – Oceňovacie rozdiely z precenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení, ktorá sa vzťahuje k zaniknutému podielu v nástupníckej účtovnej jednotke.

ÚČTOVÁ TRIEDA 2 – FINANČNÉ ÚČTY

§ 46

Obsahové vymedzenie účtovných skupín

- (1) Na účtoch účtovnej skupiny 21 sa účtuje stav a pohyb hotovostí na základe účtovných dokladov.
- (2) Na účtoch účtovnej skupiny 22 sa účtuje stav a pohyb peňažných prostriedkov účtovnej jednotky v bankách. Analytické účty sa vedú podľa účtovnou jednotkou otvorených účtov v bankách. Na účtoch účtovnej skupiny 22 sa účtuje na základe oznámenia banky o pohyboch na jednotlivých účtoch v bankách. Vklady a výbery peňazí v hotovosti, prevody medzi účtami v bankách sa účtujú prostredníctvom účtu 261–Peniaze na ceste.
- (3) Na účtoch účtovnej skupiny 23 sa účtujú krátkodobé bankové úvery poskytnuté najdlhšie na dobu jedného roka najmä prekleňovacie úvery, ak sa neúčtovali v rámci bežného účtu, krátkodobé úvery poskytnuté na základe eskontovaných zmeniek, postúpených hypotekárnych záložných listov. Analytické účty sa vedú podľa jednotlivých účtovnou jednotkou otvorených účtov bankových úverov.
- (4) Na účty účtovnej skupiny 24 sa účtujú krátkodobé finančné výpomoci (záväzky), ktoré poskytli účtovnej jednotke iné osoby ako banky. Ďalej sa v tejto účtovnej skupine účtujú poskytnuté peňažné prostriedky na základe účtovnou jednotkou vystavených krátkodobých dlhopisov.
- (5) Na účtoch účtovnej skupiny 25–Krátkodobý finančný majetok sa účtuje časť finančného majetku, u ktorého je predpokladaná držba najviac jeden rok odo dňa uskutočnenia účtovného prípadu.
- (6) Na účte účtovnej skupiny 25 – Krátkodobý finančný majetok, ktorý si v účtovom rozvrhu vytvorila účtovná jednotka na účtovanie o virtuálnej mene podľa § 17 ods. 10 písm. c), napríklad na účte 258 – Virtuálna mena, sa účtuje prírastok virtuálnej meny a úbytok virtuálnej meny. Analytické účty sa vytvárajú podľa jednotlivých virtuálnych mien a na virtuálnu menu nadobudnutú ťažbou ku dňu výmeny za iný majetok alebo službu sa vytvára osobitný analytický účet. Účtovanie virtuálnej meny do nákladov pri úbytku virtuálnej meny sa účtuje na ľarchu účtu 568 – Ostatné finančné náklady. Účtovanie virtuálnej meny do výnosov sa účtuje v prospech účtu 668 – Ostatné finančné výnosy. Pri prepočte reálnej hodnoty virtuálnej meny podľa § 27 ods. 13 zákona vyjadrenej v cudzej mene na eurá sa postupuje podľa § 24 ods. 2 písm. a) zákona. V účtovníctve vzniknuté hodnotové rozdiely z dôvodu ocenenia virtuálnej meny a prepočtu virtuálnej meny na eurá sa účtujú podľa charakteru na ľarchu účtu 568 – Ostatné finančné náklady alebo v prospech účtu 668 – Ostatné finančné výnosy.
- (7) Účtovná skupina 26–Prevody medzi finančnými účtami sa používa na preklenutie časového nesúladu medzi vkladmi, výbermi peňazí, šekov a iných hotovostí a prijatím príslušných bankových výpisov účtovnou jednotkou. Obdobne sa tu účtujú účtovné prípady, pri ktorých dochádza k časovému nesúladu pri prevodoch medzi účtami účtovnej jednotky v bankách. Na účtoch účtovnej skupiny 26 sa vklady alebo výbery peňazí v hotovosti a šekov účtujú podľa pokladničných dokladov alebo výpisov z účtov v bankách a účtov úverov.
- (8) ~~(7)~~ Na účte účtovnej skupiny 29 sa účtujú opravné položky ku krátkodobému finančnému majetku, o ktorom sa účtuje na účtoch účtovnej skupiny 25.

Doplnenie/úprava komentára:

Na účtoch účtovnej skupiny 21 (211 – Pokladnica a 213 – Ceniny) sa účtuje na základe účtovných dokladov. Tradične sa uvádza, že sa vyžadujú príjmové a výdavkové pokladničné doklady. V zásade ide o potvrdenky, že sa prijala a vydala hotovosť alebo ceniny. Ak takáto potvrdenka obsahuje všetky náležitosti účtovného dokladu, podľa § 10 zákona o účtovníctve, je možné tieto potvrdenky považovať za účtovné doklady. V zásade je ale možné uviesť, že žiadny platný právny predpis nevyžaduje príjmové alebo výdavkové pokladničné doklady.

Stav a pohyb peňažných prostriedkov účtovnej jednotky v bankách sa účtuje na základe oznámenia banky o pohyboch na účte. Uvedené oznámenie patrí medzi účtovné záznamy. Tie môžu byť nie iba v písomnej forme, ale aj v technickej forme, ak sú dodržané podmienky preukaznosti v súlade s ustanoveniami zákona o účtovníctve. V praxi sú to najčastejšie bankové výpisy. Znovu je potrebné pripomenúť, že pre zaúčtovanie sa musia na bankové výpisy doplniť všetky informácie potrebné na to, aby doklad obsahoval všetky náležitosti vyžadované § 10 zákona o účtovníctve.

V účtovnej skupine 25 – Krátkodobý finančný majetok si účtovná jednotka vytvorí v účtovom rozvrhu osobitný účet na účtovanie virtuálnej meny. Využije na to voľné číslo syntetického účtu v rámci účtovnej skupiny 25, napríklad 258 – Virtuálna mena.

Pre účtovanie jednotlivých virtuálnych mien si musí účtovná jednotka vytvoriť analytické účty k tomuto účtu. Rovnako si účtovná jednotka musí vytvoriť analytické účty na účtovanie:

- o virtuálnej mene nadobudnutej ťažbou,
- o virtuálnej mene nadobudnutej za iný majetok alebo službu.

Úbytok virtuálnej meny sa účtuje do nákladov na ľarchu účtu 568 – Ostatné finančné náklady a zníženie ocenenia virtuálnej

meny z dôvodu jej ocenenia reálnou hodnotou ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sa účtuje do nákladov na ťarchu účtu 564 – Náklady na precenenie cenných papierov.

Účtovanie virtuálnej meny do výnosov sa účtuje v prospech účtu 668 – Ostatné finančné výnosy. Zvýšenie ocenenia virtuálnej meny z dôvodu jej ocenenia reálnou hodnotou ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, sa účtuje do výnosov v prospech účtu 664 – Výnosy z precenenia cenných papierov.

§ 47

Účtovanie na syntetických účtoch v účtovej triede 2

(1) Na účte 211 – Pokladnica sa účtuje stav a pohyb peňazí v hotovosti, šekov prijatých namiesto hotových peňazí, poukážok na zúčtovanie, napríklad poukážky na odber tovaru a služieb. Súčasťou pokladničnej hotovosti sú výplaty vo výplatných vreckách, depozitá, ak sa v deň výplaty neodovzdali príjemcovi. Stav peňazí v pokladnici sa nenahrádza potvrdenkami alebo úpismi. Peniaze v hotovosti zverené zamestnancom na použitie na vopred stanovené účely a šeky vydané na použitie, sa účtujú ako pohľadávky voči zamestnancom alebo spoločníkom. Na analytických účtoch sa sleduje stav a pohyb valút, šekov, poukážok na zúčtovanie znejúcich na cudziu menu oddelene podľa jednotlivých mien.

(2) Na účte 213–Ceniny sa účtuje stav a pohyb cenín pred ich vydaním do užívania, napríklad poštové známky, stravné lístky, kolký, telefónne karty, servisné poukážky^{29a)} karty a ostatné karty, ak majú hodnotu, z ktorej sa bude môcť čerpať po ich vydaní do užívania. Ceniny zverené zamestnancom alebo spoločníkom na použitie na vopred stanovené účely, sa účtujú ako pohľadávky voči zamestnancom alebo spoločníkom.

(3) Na účte 221–Bankové účty sa účtuje stav a pohyb peňažných prostriedkov účtovnej jednotky v bankách. Bankové účty majú spravidla aktívny zostatok. Na účte 221–Bankové účty sa účtuje aj vtedy, ak má po dohode s bankou príslušný účet v banke pasívny zostatok, napríklad kontokorentný účet. V súvahe sa pasívny zostatok vykazuje ako poskytnutý krátkodobý bankový úver.

(4) Na účte 231–Krátkodobé bankové úvery sa účtujú úvery poskytnuté bankou na čas jedného roka a kratšie so súvzťažným zápisom na ťarchu účtu 221–Bankové účty. Ak uhradí banka platobný doklad priamo z bankového úveru, účtuje sa poskytnutý úver vo výške vykonanej úhrady v prospech príslušného bankového úveru so súvzťažným zápisom na ťarchu príslušného účtu záväzku, napríklad účtu 321–Dodávateľia. Pri účtovaní účtovného prípadu, ktorým je úhrada kreditnou platobnou kartou, sa účtuje v prospech účtu 231 – Krátkodobé bankové úvery so súvzťažným zápisom na ťarchu vecne príslušného účtu nákladov alebo majetku.

(5) Na účte 232–Eskontné úvery sa účtujú úvery poskytnuté bankou na eskontované zmenky alebo iné cenné papiere, ktoré do času ich splatnosti prevzala banka na inkaso. Na ťarchu účtu 232 po obdržaní avíza od banky o úhrade zmenky alebo iného cenného papiera dlžníkom sa účtuje úhrada úveru so súvzťažným zápisom v prospech účtu 313–Pohľadávky za eskontované cenné papiere. Na ťarchu účtu 232 sa účtuje aj vrátenie neuhradenej zmenky alebo iného cenného papiera bankou a to so súvzťažným zápisom v prospech účtu 221–Bankové účty.

(6) Na účte 241–Vydané krátkodobé dlhopisy sa účtujú krátkodobé dlhopisy, ktoré účtovná jednotka vydala so splatnosťou do jedného roka.

(7) Na účte 249–Ostatné krátkodobé finančné výpomoci sa účtuje o prijatých krátkodobých výpomociach poskytnutých účtovnej jednotke od iných osôb, s výnimkou bánk a spoločníkov obchodnej spoločnosti. Na tomto účte sa účtuje na základe zmlúv alebo účtovnou jednotkou vydaných cenných papierov, okrem krátkodobých dlhopisov účtovaných na účte 241–Vydané krátkodobé dlhopisy.

(8) Na účte 251–Majetkové cenné papiere určené na obchodovanie sa účtuje podľa § 14. Analytické účty sa vedú podľa jednotlivých druhov cenných papierov, emitentov a meny.

(9) Na účte 252 – Vlastné akcie a vlastné obchodné podiely sa účtujú vlastné akcie a obchodné podiely v obstarávacej cene. V účtovníctve sa na vlastné akcie a vlastné obchodné podiely vytvára zákonný rezervný fond, a to na účte 417 – Zákonný rezervný fond z kapitálových vkladov alebo na účte 421 – Zákonný rezervný fond.

(10) Na účte 253–Dlhové cenné papiere na obchodovanie sa účtuje podľa § 14 o cenných papieroch úverovej povahy, ktoré sa držia za účelom obchodovania na verejnom trhu. Analytické účty sa vedú podľa druhu cenných papierov, emitentov a meny.

(11) Na účte 255–Vlastné dlhopisy sa účtujú vlastné dlhopisy, ktoré môže účtovná jednotka držať podľa osobitného predpisu.³⁰⁾

(12) Na účte 256–Dlhové cenné papiere so splatnosťou do jedného roka držané do doby splatnosti sa účtuje podľa § 14.

(13) Na účte 257 – Ostatné realizovateľné cenné papiere sa účtujú ostatné krátkodobé cenné papiere, s ktorými sa neobchoduje na tuzemskej burze, zahraničnej burze alebo inom verejnom trhu.

(14) Na účte 261–Peniaze na ceste sa účtujú peniaze na ceste.

29a) § 23 zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

30) Zákon č. 530/1990 Zb. o dlhopisoch v znení neskorších predpisov.

Doplnenie/úprava komentára:

K účtu 211 – Pokladnica sa vytvárajú analytické účty podľa jednotlivých mien. Ak sú v pokladnici evidované šeky a poukážky na zúčtovanie, tie sa tiež účtujú na samostatných analytických účtoch. Ak sa z pokladnice vydajú peňažné prostriedky, šeky alebo

poukážky na zúčtovanie pracovníkom alebo spoločníkom na určitý účel, musí sa výdaj z pokladnice zaúčtovať ako pohľadávka voči príslušnej osobe.

Ako ceniny sa účtujú poštové známky, stravné lístky, kolký, telefónne karty, **servisné poukážky** a ostatné karty, ak majú hodnotu, z ktorej sa bude môcť čerpať po ich vydaní do užívania. Za ceninu sa nepovažujú platobné alebo kreditné karty.

Ak banka umožní účtovnej jednotke prečerpanie účtu, t. j. účet v banke má záporný zostatok (kontokorentný účet), účtuje sa tento stav na účte 221 – Bankové účty a nie na účte 231 – Krátkodobé bankové úvery. Ale v účtovnej závierke sa nebude zostatok tohto účtu vykazovať mínusovou hodnotou na strane aktív ale sa vykáže na strane pasív medzi krátkodobými bankovými úvermi.

Pri eskonte zmenky do banky sa účtuje poskytnutie eskontného úveru bankou na ľarchu účtu 261 – Peniaze na ceste a v prospech účtu 232 – Eskontné úvery. Prípísanie peňazí z eskontného úveru na účet sa účtuje na ľarchu účtu 221 – Bankové účty a v prospech účtu 261 – Peniaze na ceste. Po obdržaní avíza od banky o úhrade zmenky dlžníkom sa účtuje na ľarchu účtu 232 – Eskontné úvery a v prospech účtu 313 – Pohľadávky za eskontované cenné papiere.

Ak účtovná jednotka vlastní vlastné akcie alebo vlastné obchodné podiely (účtujú sa na účte 252), je povinná vytvoriť do výšky ocenenia týchto vlastných akcií alebo obchodných podielov rezervný fond. Rezervný fond môže vytvoriť ďalšími kapitálovými vkladmi (potom sa účtuje na účte 417) alebo z nerozdeleného zisku (potom sa účtuje na účte 421).

§ 70

Účtová skupina 56–Finančné náklady

(1) Na účte 561–Predané cenné papiere a podiely sa účtuje úbytok cenných papierov a podielov so súvzťažnými zápismi na účtoch účtovných skupín 06–Dlhodobý finančný majetok a 25–Krátkodobý finančný majetok pri ich predaji. Ak ide o predaj dlhových cenných papierov, účtuje sa ku dňu ich predaja doúčtovanie alikvotného výnosu.

(2) Na ľarchu účtu 562–Úroky sa účtuje platobná povinnosť z dôvodu úrokov voči bankám, dodávateľom, pri pôžičkách, finančných operáciách, napríklad eskontu cenných papierov.

(3) Na ľarchu účtu 563–Kurzové straty sa účtujú kurzové straty podľa § 24.

(4) Na ľarchu účtu 564–Náklady na precenenie cenných papierov a účtu 566 – Náklady na finančný majetok sa účtuje podľa § 14. **Na ľarchu účtu 564 – Náklady na precenenie cenných papierov sa ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, účtuje zmena reálnej hodnoty komodity podľa § 27 ods. 1 písm. f) zákona.**

(5) Na ľarchu účtu 565 – Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k finančnému majetku sa účtuje tvorba opravnej položky k dlhodobému finančnému majetku a krátkodobému finančnému majetku, k obstarávanému finančnému majetku a k poskytnutým preddavkom na finančný majetok. Zúčtovanie opravnej položky z dôvodu úplného alebo čiastočného zániku opodstatneného predpokladu trvania zníženia hodnoty finančného majetku sa účtuje v zaniknutej sume v prospech účtu 565 – Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k finančnému majetku.

(6) Na ľarchu účtu 567–Náklady na derivátové operácie sa účtuje podľa § 16.

(7) Na ľarchu účtu 568–Ostatné finančné náklady sa účtujú náklady peňažného styku, napríklad bankové výdavky, poisťné, náklady súvisiace so získaním bankových záruk a podobné bankové výdavky, ako aj depozitné poplatky okrem prípadov, ak sú súčasťou obstarávacej ceny majetku.

KOMENTÁR

Na účtoch účtovnej skupiny 56 – Finančné náklady sa účtuje úbytok cenných papierov a podielov v prípade ich predaja.

Ďalej sa tu účtuje platobná povinnosť z dôvodu úrokov voči bankám a dodávateľom (pri pôžičkách a úveroch), ako aj z dôvodu finančných operácií (napríklad eskontu cenných papierov).

Účtujú sa tu aj kurzové straty a náklady, ktoré súvisia s precenením cenných papierov a derivátov k termínu zostavenia účtovnej závierky.

V rámci tejto skupiny sa účtujú aj náklady peňažného styku ako sú bankové poplatky, náklady súvisiace so získaním bankových záruk a depozitné poplatky, pokiaľ nie sú súčasťou obstarávacej ceny majetku.

Medzi tieto náklady patrí aj poistenie, pokiaľ sa týka finančných transakcií. Poistenie majetku a podnikateľských rizík je nákladom na hospodársku činnosť.

Účtuje sa tu aj tvorba a zúčtovanie opravných položiek k dlhodobému a krátkodobému finančnému majetku, k obstarávanému finančnému majetku a k poskytnutým preddavkom na obstaranie finančného majetku.

Na účte 561 – Predané cenné papiere a podiely sa účtuje úbytok predaných cenných papierov alebo podielov v hodnote, ktorou sú ocenené v účtovníctve. Účtuje sa súvzťažne na príslušných účtoch účtovnej skupiny 06 – Dlhodobý finančný majetok alebo 25 – Krátkodobý finančný majetok.

Na ľarchu účtu 562 – Úroky sa účtuje platobná povinnosť z dôvodu úrokov pri úveroch a pôžičkách, ako aj iných finančných operáciách (napríklad eskontu cenných papierov). Účtuje sa v časovej a vecnej súvislosti s príslušným účtovným obdobím. To znamená, že úroky sa musia zaúčtovať do daného účtovného obdobia aj v tom prípade, ak je ich splatnosť v inom účtovnom období. Na tomto účte sa účtujú aj úroky pri finančnom prenájme.

Účtuje sa tu aj tvorba rezervy na úroky v prípade, ak nepoznáme presnú výšku úroku.

Poznámka: Pri úrokoch z omeškania sa rešpektuje časové hľadisko ich vzniku, t. j. účtujú sa do toho účtovného obdobia, v ktorom došlo k porušeniu zmluvných vzťahov. Úroky z omeškania je možné dohodnúť zmluvne. Najčastejšie ide o úroky z omeškania dohodnutého termínu úhrady. Ak sú úroky z omeškania zmluvne dohodnuté a účtovná jednotka je v omeškani s úhradou, musí o úrokoch účtovať, aj keď druhá strana ešte nepožadovala ich úhradu. Ak nebola zmluvne dohodnutá výška úrokov z omeškania, určuje ich výšku Obchodný zákonník. V tomto prípade účtovná jednotka nepozná presne výšku úroku. Možnosť platenia úrokov v tomto prípade je dôvodom pre tvorbu rezervy. Úroky z omeškania (okrem úrokov z omeškania z úverov platených bankám) sa zahrnú do základu dane až v tom zdaňovacom období, v ktorom došlo k ich úhrade.

Pri finančnom prenájme sa úroky účtujú podľa splátkového kalendára. Určité problémy vznikajú z toho, že splátkové obdobie sa často neprekrýva s účtovným obdobím. Môžu nastať situácie:

- a) Splátky sa platia vopred, to znamená, že v poslednej splátke v bežnom účtovnom období sa zaplatí aj úrok, ktorý sa čiastočne týka budúceho účtovného obdobia. V tomto prípade je potrebné úrok časovo rozlíšiť prostredníctvom účtu 381 – Náklady budúcich období.
- b) Splátky sa platia dozadu, to znamená, že v prvej splátke v budúcom účtovnom období bude zaplatená aj časť úroku, ktorá sa bude týkať bežného účtovného obdobia. Podľa § 30a ods. 10 Postupov účtovania sa táto časť úroku zaúčtuje v prospech účtu 474 – Závazky z nájmu.

Pohľadávky a záväzky, podiely, cenné papiere, deriváty, ceniny a peňažné prostriedky, ak sú vyjadrené v cudzej mene, je účtovná jednotka povinná účtovať v slovenskej mene aj v cudzej mene. Ak sa tvoria opravné položky alebo rezervy, ktoré sa takéhoto majetku alebo záväzkov týkajú, musia sa tiež tvoriť aj v cudzej mene.

Majetok a záväzky vyjadrené v cudzej mene prepočítava účtovná jednotka na eurá referenčným výmenným kurzom určeným a vyhláseným Európskou centrálnou bankou alebo Národnou bankou Slovenska:

- a) v deň predchádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu alebo v iný deň, ak to ustanovuje osobitný predpis,
- b) v deň, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

Pri kúpe a pri predaji cudzej meny za menu euro použije účtovná jednotka kurz, za ktorý boli tieto hodnoty nakúpené alebo predané.

Ak sa predaj alebo kúpa cudzej meny uskutoční za iný kurz ako ponúka banka, pobočka zahraničnej banky alebo zmenáreň v kurzovom lístku, použije sa kurz, ktorý banka, pobočka zahraničnej banky alebo zmenáreň v deň vysporiadania obchodu ponúka za kúpu alebo predaj meny v kurzovom lístku.

Ak sa kúpa alebo predaj neuskutočňuje s bankou, pobočkou zahraničnej banky alebo so zmenárňou, použije sa referenčný výmenný kurz určený a vyhlásený Európskou centrálnou bankou alebo Národnou bankou Slovenska v deň predchádzajúci dňu vysporiadania obchodu.

V súvislosti s účtovaním majetku a záväzkov vyjadrených v cudzej mene vznikajú kurzové rozdiely z dvoch dôvodov.

Prvým je vznik kurzových rozdielov ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu z dôvodu inkasa pohľadávok, platby záväzkov a predaja dlhodobého a krátkodobého majetku. Kurzový rozdiel tiež vznikne v prípade zániku pohľadávok alebo záväzkov vyjadrených v cudzej mene z iných dôvodov (napríklad, postúpenia pohľadávky, vkladu pohľadávky do základného imania, vzájomného započítania a podobne).

Druhým je vznik kurzových rozdielov z dôvodu prepočtu majetku a záväzkov vyjadrených v cudzej mene kurzom vyhláseným Národnou bankou Slovenska ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

Často diskutovanou otázkou v súvislosti s ostatnými finančnými nákladmi je, či sa na účte 568 – Ostatné finančné náklady majú účtovať náklady na poistenie. V Postupoch účtovania je pri obsahovej náplni tohto účtu uvedené, že na ľarchu tohto účtu sa účtujú " ... náklady peňažného styku, napríklad bankové výdavky, poistné, náklady súvisiace so získaním bankových záruk a podobné bankové výdavky, ...". Z kontextu vyplýva, že na účte 568 sa účtuje poistné, ak je súčasťou nákladov peňažného styku (napríklad na účte 568 – Ostatné finančné náklady sa účtuje poistné, ak je súčasťou nákladov peňažného styku, napríklad poistenie finančných transakcií). Ak ide o náklady na poistenie, ktoré súvisí s hospodárskou činnosťou, účtujú sa náklady na ľarchu účtu 548 – Ostatné náklady na hospodársku činnosť.

Od roku 2010 sa na účte 568 účtuje aj rozdiel medzi uznanou hodnotou vecného vkladu a účtovnou hodnotou vkladateľného majetku, ak je uznaná hodnota nižšia.

§ 80

Účtovná skupina 66–Finančné výnosy

(1) V prospech účtu 661–Tržby z predaja cenných papierov a podielov sa účtuje predaj cenných papierov dlhodobého aj krátkodobého charakteru účtovaných na účtoch 061–Podielové cenné papiere a podiely v dcérskej účtovnej jednotke, 062–Podielové cenné papiere a podiely v spoločnosti alebo družstve s podielovou účasťou, 063–Realizovateľné cenné papiere a podiely, 069–Ostatný dlhodobý finančný majetok a na účtoch účtovnej skupiny 25–Krátkodobý finančný majetok.

(2) V prospech účtu 662–Úroky sa účtujú úroky od bánk alebo úroky z dlhodobých pôžičiek alebo krátkodobých pôžičiek a obdobné plnenia.

(3) V prospech účtu 663–Kurzové zisky sa účtujú kurzové rozdiely podľa § 24.

(4) V prospech účtu 664–Výnosy z precenenia majetkových cenných papierov sa účtuje podľa § 14. **V prospech účtu 664 – Výnosy z precenenia cenných papierov sa ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, účtuje zmena reálnej hodnoty komodity podľa § 27 ods. 1 písm. f) zákona.**

(5) V prospech účtu 665 – Výnosy z dlhodobého finančného majetku sa účtujú napríklad dividendy, podiely na zisku a úroky do splatnosti cenného papiera účtovaného na účtoch účtovej skupiny 06 – Dlhodobý finančný majetok.

(6) V prospech účtu 666 – Výnosy z krátkodobého finančného majetku sa účtujú dividendy, podiely na zisku a úroky, vyplývajúce z vlastníctva tohto majetku účtovaného na účtoch účtovej skupiny 25 – Krátkodobý finančný majetok.

(7) V prospech účtu 667 – Výnosy z derivátových operácií sa účtuje podľa § 16.

(8) V prospech účtu 668 – Ostatné finančné výnosy sa účtujú finančné výnosy neúčtované na predchádzajúcich účtoch tejto účtovej skupiny. **V prospech účtu 668 – Ostatné finančné výnosy sa účtuje virtuálna mena nadobudnutá ťažbou ku dňu výmeny za iný majetok alebo službu.**

KOMENTÁR

Na účtoch účtovej skupiny 66 – Finančné výnosy sa účtujú tržby z predaja cenných papierov a vkladov, nárok na prijaté úroky od bánk a iných dlžníkov a kurzové zisky.

Účtujú sa tu tiež výnosy, ktoré vyplývajú z precenenia vybraných druhov majetku a záväzkov na reálnu cenu k termínu účtovnej závierky, nárok na prijaté dividendy a iné výnosy plynúce z finančného majetku, výnosy z derivátových operácií, ako aj ostatné výnosy finančného charakteru.

Od roku 2010 sa na účte 668 účtuje aj rozdiel medzi uznanou hodnotou vecného vkladu a účtovnou hodnotou vkladaneho majetku, ak je uznaná hodnota vyššia.

§ 85

Podsúvahové účty

(1) Na podsúvahových účtoch v účtovných skupinách 75 až 79 sa sledujú skutočnosti, o ktorých sa neúčtuje v účtovných knihách a ktorých znalosť je podstatná na posúdenie majetkoprávnej situácie účtovnej jednotky a jej ekonomických zdrojov, ktoré možno využiť.

(2) Na podsúvahových účtoch sa sledujú najmä

- a) prijaté depozitá a hypotéky,
- b) prenajatý majetok,
- c) majetok prijatý do úschovy,
- d) zásoby prijaté na spracovanie,
- e) zmenky na inkaso použité na úhradu do doby ich splatnosti,
- f) prísne zúčtovateľné tlačivá,
- g) materiál v skladoch civilnej obrany a ostatný materiál špecifického použitia,
- h) program 222,
- i) záväzky z lízingu,
- j) pohľadávky z lízingu,
- k) pohľadávky z opcí,
- l) záväzky z opcí,
- m) odpísané pohľadávky,
- n) virtuálna mena nadobudnutá ťažbou. ~~pohľadávky.~~

(3) V účtovníctve účtovnej jednotky sa môže vytvoriť zúčtovací účet na zabezpečenie účtovného záznamu na podsúvahových účtoch.

KOMENTÁR

Účtovanie na podsúvahových účtoch predstavuje vlastne určitý druh analytickej evidencie. Skutočnosti účtované na podsúvahových účtoch sa v účtovnej závierke nevykazujú v Súvahe ani vo Výkaze ziskov a strát. Tieto skutočnosti sa uvádzajú v poznámkach účtovnej závierky.

Účtovanie na podsúvahových účtoch nie je podvojnú. Väčšina účtovných programov však vyžaduje podvojnú účtovanie. Z toho dôvodu je dovolené účtovným jednotkám zaradiť do ich účtovného rozvrhu osobitný podsúvahový účet, ktorý nemá žiadnu obsahovú náplň, iba slúži na zabezpečenie možnosti podvojnú účtovania na podsúvahových účtoch.

§ 86m

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. októbra 2018

Ustanovenia § 17 ods. 10 písm. c), § 46 ods. 6 a § 80 ods. 8 v znení účinnom

Platí od 1. októbra 2018 sa prvýkrát použijú pri zostavovaní účtovnej závierky za účtovné obdobie, ktoré sa končí k 1. októbru 2018. 1.10.2018

Opatrenie č. 20/2018 F.s. nadobudlo účinnosť 1. októbrom 2018.

Opatrenie č. 28/2018 F.s. nadobudlo účinnosť 1. januárom 2019 okrem čl. I bodu 4, ktorý nadobudol účinnosť 1. februárom 2019.